

Gorenjski Glas

PETEK, 4. AVGUSTA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 62, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Jeseniški bazen Ukova spet zaživel

V sredo točno ob deseti uri se je v prenovljeni bazen Ukova na Jesenicah pognalo prvih pet najbolj navdušenih mladih kopalcev. Navdušenja nad ponovnim odprtjem pa niso skrivali niti starejši Jeseničani.

URŠKA PETERNEL

Jesenice – »Kamen se mi je odvalil od srca in res sem zelo vesel, da nam je uspelo zagotoviti še del kopalne sezone za naše občane.« S temi besedami je ponovno odprtje kopališča Ukova na Jesenicah pospremil jeseniški župan Peter Bohinec, zadovoljen, da jim je uspelo zaključiti zahtevno statično sanacijo bazena, ki je trajala od maja. Po prvotnih načrtih bi bazen morali odpreti že v začetku julija, a se je ob polnitvi pokazalo še nekaj napak, ki so jih zdaj v večini odpravili. Tako je bazen

po županovih besedah urejen, varen, statično utrjen in tudi hidroskopsko saniran. Pregledali so tudi električne napeljave in po županovih zagotovilih odpra-

Župan Peter Bohinec:
»Ukova je urbana legenda, ob kateri smo vsi na Jesenicah odraščali ...«

vili vse pomanjkljivosti, namestili so tudi nove LED reflektorje. Ni pa jim uspelo namestiti folije, s katero bi prekrili dno bazenske školjke, to bodo po napovedih

storili takoj spomladi. Kopalcem prijaznejša je nova lesena obroba bazena, obnovili so igrala ob bazenu.

V občinskem proračunu je bilo za sanacijo zagotovljenih 150 tisoč evrov in stroški prenove so ostali v tem okviru, je povedal župan.

Spomnimo, pred lansko kopalno sezono je edino jeseniško kopališče ostalo zaprto, saj sta tedanji vodstvi občine in upravljavca Zavoda za šport Jesenice na osnovi strokovnih poročil presodili, da je bazen zaradi dotrajanosti prenevaren za kopalce.

► 4. stran

Bazen Ukova so v sredo po zaključeni prenovi ponovno odprli. Prvi obiskovalci so uživali v brezplačnem kopanju. / Foto: Nik Bertonec

Gostom dostavlja »ta damač zajtrk«

»Prepričana sem, da je hrana odličen način za povezovanje in spoznavanje novega kraja,« je povedala Nina Behek, ki z letošnjim poletjem ponuja novost v Zgornjesavski dolini – zajtrk do vrat.

SUZANA P. KOVAČIČ

Mojstrana – Zajtrk pripravljajo sredi Mojstrane. Nina Behek sem obiskala v nedeljo zjutraj, ko je pripravljala zajtrke, ki jih je naročilo nekaj gostov iz kampov Kamne in Špik ter iz glampinga Mountain view. »S partnerjem še vedno veliko potujeva po svetu in povsod najprej obiščeva tržnico in okuša lokalno hrano. Prepričana sem, da je hrana odličen način za povezovanje in spoznavanje novega kraja.« Poleg tega Nina, Prekmurka po rodu, zelo uživa v tem, da razvaja ljudi okoli sebe.

► 4. stran

Nina Behek z zajtrkom na poti do gostov / Foto: Suzana P. Kovačič

Služba, ki je povezana s človeškimi usodami

Junija, le nekaj dni pred njegovim 65. rojstnim dnom, je na enem pogovornih večerov na gradu Dvor v Preddvoru Ivka Sodnik gostila sogovornika, ki so ga obiskovalci z navdušenjem poslušali in jih je med drugim navdušil tudi s svojim smislom za humor ter pogledom na življenje, dolgoletnega vodjo konzularnega sektorja na ministrstvu za zunanje zadeve Andreja Štera.

► 16. stran

AZU^{.si}

BIKES

ELEKTRIČNA KOLESA

<p>GORENJSKA</p> <p>Gradnja bi ogrozila prihodnost kmetij</p> <p>Mestna občina Kranj naj bi ob robu Struževega na zasebnih kmetijskih zemljiščih gradila kompostarnico in sortirnico odpadkov, s čimer se lastniki in domačini ne strinjajo.</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold;">6</p>	<p>KRONIKA</p> <p>Sirene opozorijo na prihajajočo nevarnost</p> <p>V Bohinju, kjer je neurje terjalo veliko škode, poškodovanih je bilo tudi več ljudi, so sprožili sirene javnega alarmiranja, ki so opozorile na nenaden prihod močnega neurja.</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold;">10</p>	<p>GG+</p> <p>Al' prav se piše škržat ali škržad ...</p> <p>Dr. Tomi Trilar, raziskovalec in velik poznavalec živali (predvsem žuželk in ptic), deluje kot muzejski svetnik na Kustodiatu za nevretenčarje v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold;">15</p>	<p>ZANIMIVOSTI</p> <p>Vožnja z aromo preteklosti</p> <p>Vožnja z vintage vozili nas popelje nazaj v čase, ko avtomobili še niso bili obremenjeni s sodobno tehnologijo in razkošjem, ki ju danes jemljemo za samoumevna. Časi, ko so bili avtomobili še preprosti stroji ...</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold;">24</p>	<p>VREME</p> <p>Danes in jutri bo oblačno s padavinami. V nedeljo bo padavin čez dan manj kot prejšnja dva dneva. Nekoliko hladneje bo.</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold;">14/18 °C</p> <p style="text-align: right;">jutri: oblačno s padavinami</p>
---	---	---	--	--

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

avgust 1/23

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **MARIJA JANC** iz Zg. Besnice.

Od srede živimo na kredit na račun narave

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Letos je svetovni dan ekološkega dolga 2. avgusta. To je datum, ko naše letno povpraševanje in poraba naravnih virov presežeta vse, kar lahko Zemlja proizvede ali obnovi v celem letu.

pomeni, da živimo na kredit in prihodnje generacije prikrajšamo za naravo,« je opozorila Nevenka Lukić Rojšek iz WWF Adria. Kot je pojasnila, se je v zadnjih petih letih trend sicer nekoliko umiril, a je težko reči, koliko je to posledica upodobe ali obnovi v celem letu.

Medtem ko je 2. avgust svetovni dan ekološkega dolga, je ta v Slovenijo prišel že 18. aprila.

Globalna mreža za okoljski odtis (Global Footprint Network) vsako leto izračuna dan ekološkega dolga na podlagi podatkov o nacionalnem odtisu in biokapaciteti. Medtem ko je 2. avgust svetovni dan ekološkega dolga, je ta v Slovenijo prišel že 18. aprila. »To

koliko posledica prizadevanj za razogljičenje. »Je pa zmanjševanje dneva ekološkega dolga prepočasno.« Evropski parlament je pred nedavnim sprejel stališče o zakonu EU o obnovi narave, zdaj čakajo, da ga dokončajo in da bo njegova uporaba obvezna.

Kako aktivni so gorenjski poslanci

V Sloveniji je že dlje časa na voljo spletno orodje Parlameter, ki omogoča spremljanje nastopov poslancev in ponuja hiter ter pregleden vpogled v delo državnega zbora. Zanimalo nas je, kako aktivni in zgovorni so gorenjski poslanci.

NIKA TOPORIŠ

Kranj – Vsak od devetdesetih poslancev ima v Parlameterju svoj profil, na katerem so zbrane osnovne informacije o njihovem delovanju. Uporabniki lahko preverijo podatke o glasovanju poslancev, si ogledajo njihove govore, izvejo podatke o številu izgovorjenih besed, raznolikosti besedišča ... V obsežnih statističnih podatkih Parlametra smo preverili nekaj zanimivih podatkov o delovanju Gorenjcev v državnem zboru.

Najbolj zgovoren poslanec nasploh, ne le med Gorenjci, je Miha Kordiš (Levica), ki je v tem mandatu izgovoril že več kot 313 tisoč besed, kar znaša več kot štirikratnik parlamentarnega povprečja, sledi mu Andrej Hoivik (SDS) z več kot 258 tisoč besedami. Hoivik je na lestvici števila poslanskih vprašanj in pobud prehitel Kordiša, zastavil jih je namreč 48, medtem ko jih je slednji zastavil devet manj. Bolj skromni sta s svojimi

Parlameter omogoča, da se širša javnost seznaní z delovanjem poslancev in nazorno spremlja njihove aktivnosti. / Foto: Gorazd Kavčič

besedami Katarina Štravs (Svoboda), ki je do sedaj izgovorila zgolj 3653 besed, in Alma Intihar (Svoboda) s 7554 besedami. Med Gorenjci glede na povprečno število govorov na sejo z dvanajstimi govori izstopa Andreja Kert (Svoboda), sledi ji Kordiš z enajstimi.

Kaj govorijo

Zagotovo pa je bolj kot kvantiteta izrečenih besed pomembna kvaliteta. Besedišče Kertove je najbolj zaznamovala beseda obrt, Kordiš velikokrat uporabi besedi skrbstvo in delavski, Borut Sajovic iz poslanske skupine Svoboda, ki je od gorenjskih poslancev največkrat prisoten na glasovanjih (99-odstotna prisotnost), pa največkrat upora-

v nekaj več kot 42 tisoč besedah pa je največkrat uporabil besedi predsedstvo in Ukrajina. Žan Mahnič iz poslanske skupine SDS, ki v svojih govorih pogosto uporabi Telemach in Telekom, pa je med Gorenjci tisti, ki po odstotkih najbolj odstopa od večinskega glasu lastne poslanske skupine. Podatki Parlametra razkrivajo, da imata Mahnič in Kertova najbolj različne po-

Sandra Gazinkovski iz poslanske skupine Svoboda je do sedaj največkrat uporabila besede konoplja, droga in prepovedan.

bi besedno zvezo bobu bob. Sandra Gazinkovski, prav tako iz poslanske skupine Svoboda, ki je prisotna na 98 odstotkih glasovanj in ima povprečno štiri govore na sejo, je do sedaj največkrat uporabila besede konoplja, droga in prepovedan. Matej Tonin (NSi) se udeležil 69 odstotkov glasovanj,

glede, saj sta največkrat glasovala različno. Nazadnje se je to zgodilo na 43. izredni seji, ko so poslanci ponovno odločali o Zakonu o dolgotrajni oskrbi. Za razliko od Kertove je Mahnič glasoval proti, enako pa je od gorenjskih poslancev glasoval tudi Branko Grims iz poslanskih vrst SDS.

Najbolj zgovoren poslanec nasploh, ne le med Gorenjci, je Miha Kordiš (Levica), ki je v tem mandatu izgovoril že več kot 313 tisoč besed, kar znaša več kot štirikratnik parlamentarnega povprečja. / Foto: Tina Dokl

Pester konec tedna

Za konec tedna v Radovljici napovedujejo pestro kulturno in družabno dogajanje. V soboto tržnica in prvi koncert Festivala Radovljica, v nedeljo pa srečanje mest na Venerini poti in koncertna izvedba Traviate v Kropi.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica, Kropa – Radovljiški zavod za turizem je tudi za letošnje poletje pripravil pester program prireditvev, a izvedbo kulturnih in družabnih dogodkov, ki večinoma potekajo na prostem, kroji vreme. Nekaj julijskih četrtekovih glasbenih večerov v starem mestnem jedru in kino predstav na

prostem je zato odpadlo, eden od četrtekovih večerov je prestavljen na konec avgusta, so pojasnili.

Ta konec tedna se z zabavnimi in kulturnimi dogodki pridružujejo praznovanju radovljiškega občinskega praznika. V petek načrtujejo zadnjo letošnjo postavitev kina na prostem; v radovljiškem parku bodo predvajali film Mož z imenom Otto.

Sobotno dopoldne bo tako kot vsako prvo soboto v mesecu namenjeno Radol'ški tržnici v starem mestnem jedru, popoldan pa Društvo ljubiteljev stare glasbe z otvoritvenim koncertom odpira že 41. Festival Radovljica.

V nedeljo Turistično društvo Radovljica na Linhartovem trgu organizira srednjeveško tržnico, ki je bila

zaradi slabe vremenske napovedi prejšnjo nedeljo odpovedana in prestavljena na ta konec tedna. Zvečer, ob 19.30, pa se kultura seli v Kropo. V tamkajšnjem kulturnem domu bodo namreč v sodelovanju s Pehlivianian Operno akademijo uprizorili premiero koncertne izvedbe Verdijeve opere La Traviata. »Zelo se veselimo, da bomo po več desetletjih ponovno lahko uporabili prostor pod odrom, namenjen posebej za orkester. Kroparska dvorana in Kropa, kjer je glasba globoko in močno prisotna tako v tradiciji kot v sodobnosti, bo tako zazvenela v polnosti,« poudarjajo v zavodu za turizem.

Škodo prijavite na daljavo

Po močnih neurjih, ki so prizadela tudi Gorenjsko, zavarovalnice pozivajo k prijavi škode na daljavo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana, Kranj – Huda neurja z močnim vetrom, ki so po Sloveniji divjala pred nedavnim, so po nekaterih podatkih prizadela 190 izmed skupno 212 slovenskih občin. Ne le na javni infrastrukturi, tudi na številnih stanovanjskih objektih in avtomobilih je nastalo precej škode, zato imajo zavarovalnice v tem času polne roke dela.

Nekaj nasvetov, kako ravnati pri prijavi škode, so podali tudi pri Zavarovalnici Triglav, ki ima v segmentu premoženjskih zavarovanj več kot 46-odstotni tržni delež in je največja zavarovalno-finančna skupina pri nas. Zavarovance spodbujajo, da nastalo škodo prijavijo na daljavo. To lahko storijo na spletni strani ali v digitalni poslovni enoti. Triglav, na voljo pa jim je tudi brezplačna dežurna telefonska številka 080 555 555, za pomoč pri oddaji škodnega zahtevka pa se lahko obrnejo tudi na svojega zastopnika ali obiščejo predstavništvo oz. območno enoto zavarovalnice v bližini.

Stranke, ki bodo škodo prijavile na daljavo, bodo agenti poklicali v nekaj dneh in se z njimi dogovorili o nadaljnjem poteku reševanja škodnih zahtevkov.

Mobilne cenilne enote

Kot pojasnjujejo na Triglavu, so po zadnjih neurjih vsi njihovi razpoložljivi cenilci

Mobilna cenilna enota te dni deluje v Radovljici. / Foto: Gorazd Kavčič

na terenu. Ponekod so aktivirali tudi mobilne cenilne enote. Te so v Ljubljani, Krškem in Novi Gorici, do predvidoma 8. avgusta bo ena tudi v Radovljici. Predvidoma pet dni med 21. in 31. avgustom pa bo delovala tudi v Kranju. Ob tem pa v zavarovalnici poudarjajo, da morajo stranke, preden se oglasijo v mobilni cenilni enoti, škodo prijaviti (po telefonu ali spletu), nato zavarovalnica stopi v stik z njimi in se dogovorijo za termin ogleda oz. ceniitve v enoti.

Najprej poskrbite za lastno varnost

Ob pogostih ekstremnih vremenskih razmerah, ki smo jim priča v zadnjem

času, sicer pri Triglavu svetujejo zavarovancem, da najprej poskrbijo za lastno varnost. Če je varno in mogoče, naj nato posnamejo nekaj fotografij, ki čim natančneje prikazujejo stanje.

Običajni tridnevni rok za prijavo škode v primeru tovrstnih ekstremnih pojavov ne velja.

Če je le mogoče, naj poškodovane predmete tudi shranijo, dokler se s predstavnikom zavarovalnice ne dogovorijo o nadaljnjem poteku reševanja zahtevka. »Pri oddaji prijave naj poškodovane stvari čim natančneje

navedejo, priložijo morebitne fotografije ter pripišejo tudi telefonsko številko in številko transakcijskega računa, kamor lahko zavarovalnica nakaže zavarovalnico,« so še zapisali, pri tem pa dodajajo, da običajni tridnevni rok za prijavo škode v primeru tovrstnih dogodkov ne velja in da bodo upoštevali tudi kasnejše prijave.

V zadnjih desetih letih je bila največja skupna ocenjena vrednost množičnih škodnih dogodkov v letih 2014, 2017, 2020 in 2022. Povprečna letna ocenjena vrednost škod iz naslova množičnih naravnih škodnih dogodkov v Skupini Triglav pa je znašala skoraj 23 milijonov evrov.

k

KOMENTAR
URŠKA PETERNEL

Škoda

Že pred neurjem je bila velika gneča, saj krovcev primanjkuje, sedaj pa je povpraševanje tolikšno, da so nastale čakalne vrste. Tako je za STA povedal predsednik Sekcije kleparjev in krovcev pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije Rudi Rudnik. Kot je poudaril, je večina dobrih krovcev imela že pred neurji zmogljivosti zasedene do konca leta, dodatnega dela si zato zdaj po neurjih ne morejo privoščiti.

Da imajo res polne roke dela, je v tem nevihtnem poletju marsikdo izkusil tudi sam. Nekateri krovci se niti ne oglašajo na telefon, drugi malodane v smehu pojasnijo, da so na strehah od jutra do večera in da prej kot jeseni nikakor ne morejo priti ... Zato je bila sodelavka, potem ko ji je v podstrešno stanovanje ob zadnjem vesoljnem potopu pritekla voda, toliko bolj zadovoljna, ko ji je v le nekaj dneh na streho uspelo dobiti ekipo mojstrov. Ti so delo res opravili v nekaj urah, a ji pustili tudi mojstrski račun: dobrih 900 evrov ... Sodelavka pa se ob tem tolaži, da ji bo škoda – vsaj upa tako – povrnila zavarovalnica ...

Zavarovalna policia za zavarovanje doma je v teh dneh vredna zlata. In ker na Gorenjskem doslej nismo bili vajeni tako hude toče, se je marsikdo od nas prvič moral spoprijeti s prijavo škode. Zavarovalnice omogočajo različne načine prijave, še najraje pa vidijo,

da to storimo kar na daljavo, na spletni strani. Druga možnost je po brezplačnih telefonskih številkah za prijavo škode, pri svojem zastopniku ali na predstavništvu zavarovalnice v bližini. Izkušnja iz prve roke: prijava škode (na žaluzijah) zaradi toče po spletu je dokaj enostavna, vzame kakih petnajst minut, pri sebi je treba imeti številko police, davčno številko in številko transakcijskega računa. Manj sreče smo imeli pri klicu na brezplačno telefonsko številko, kjer so bili kljub večkratnim poskusom »trenutno vsi skrbniki za odnose s strankami zasedeni« ... Boljšo izkušnjo ima druga sodelavka, ki ji je toča poškodovala osebni avto; kot je povedala, je ena od zavarovalnic pred osnovno šolo v gorenjskem kraju, kjer je klesila toča, postavila mobilno točko in v šotoru sprejema prijave škod. Vse pohvale!

Ob tem pa ne smemo spregledati širše slike. Od toče poškodovan avto ali žaluzije niso omembe vredna škoda v primerjavi z uničenimi hišami, polji, gozdovi. Srce parajoča je zgodba Klemenakovih iz Radovne, ki jim je veter uničil skoraj celoten gozd in ogrozil prihodnost kmetije. Kot je povedala gospodarica Katarina, njen sin Klemen v domačem gozdu verjetno ne bo več sekal. Prizadeta torej ni le ena generacija na kmetiji, temveč dve, tri ... Škoda, ki je ne more povrniti nobena zavarovalnica ...

Ocenjevanje škode zaradi neurja

Močno neurje z dežjem, vetrom, zemeljskimi plazovi in poplavamami je med 17. in 25. julijem prizadelo posamezna območja Slovenije. Uprava RS za zaščito in reševanje je zato pozvala prizadete občine, naj si ogledajo in prijavijo prvo ocenjeno škodo.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Škoda po močnem neurju z dežjem, vetrom, zemeljskimi plazovi in poplavamami je bila zabeležena v 191 občinah, med njimi tudi v vseh gorenjskih, ki so prijavile škodo v predhodni oceni škode. Ta presega 0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna, s čimer je bil izpolnjen pogoj za izdajo sklepa o začetku ocenjevanja škode. Uprava RS za zaščito in reševanje je tako 26. julija izdala novi sklep za ocenjevanje škode na stvareh zaradi posledic neurja.

Oškodovanci, ki so med 17. in 25. julijem utrpeli škodo, naj pošljejo vloge na naslov svojih občin, njihov elektronski naslov, lahko pa jih dostavijo osebno v času uradnih ur. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Oškodovanci, ki so med 17. in 25. julijem utrpeli škodo, naj pošljejo vloge na naslov svojih občin, njihov elektronski naslov, lahko pa jih dostavijo osebno v času uradnih ur. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

elektronskih naslov, lahko pa jih dostavijo osebno v času uradnih ur. Rok za oddajo je naveden na spletnih straneh posameznih občin. Upoštevale se bodo vloge

oškodovancev, ki so utrpeli škodo na zemljiščih, stavbah oziroma na infrastrukturi in vodotokih.

Občinska komisija bo ocenjevala škodo na kmetijskih

zemljiščih, uničenih objektih, delno škodo na objektih in gradbeno-inženirski infrastrukturi (transportna infrastruktura, industrijski ce-

Škoda po močnem neurju je bila zabeležena v 191 občinah.

vovodi, vodni objekti in drugo). Škodo v gozdovih bo ocenjeval Zavod za gozdove Slovenije, na vodotokih Direkcija RS za vode, na kulturni dediščini Zavod za varstvo kulturne dediščine, v gospodarstvu Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, na državnih cestah pa Direkcija RS za infrastrukturo. Obrazce za prijavo škode najdeta na spletnih straneh občin.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovor Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Jeseniški bazen Ukova spet zaživel

1. stran

Voda v bazenu ima 22 stopinj Celzija, župan pa upa, da bo kopalcem naklonjeno tudi avgustovsko vreme. Na občini načrtujejo, da bodo kopalno sezono podaljšali do sredine septembra, ko bodo možnost plavanja ponudili tudi šolam za organizacijo plavalnih športnih dnevov.

Upravljevec bazena je Zavod za šport Jesenice, in kot je povedal Primož Samar, je

bazen odprt vsak dan od 10. do 19. ure. Vsak dan poteka rekreacijsko plavanje od 9.30 do 11. ure, ob ponedel-

Bazen ima tudi desetmetrski stolp, ki deluje še naprej, je pa odslej odprt le ob določenih urah, ko za dodatno varnost skrbi reditelj oziroma reševalec iz vode.

ljkih, sredah in petkih tudi od 19. ure do 20.30. Ob torkih in četrkih zvečer bazen zasedejo rekreativni igralci vaterpola. Na in ob bazenu načrtujejo tudi športne

dejavnosti, skakanje s stolpa, otroške delavnice bo organiziral tudi Mladinski center Jesenice. V soboto, 19. avgu-

sta, pa bo še osrednja prirediteljska Noč ob bazenu.

Z razpisom so izbrali tudi najemnika gostinskega lokala ob bazenu, to je Kavarna Stara Sava.

Občina Jesenice pa se že pripravlja tudi na nadgradnjo bazena, ki naj bi jo začeli v prihodnjih letih, ko naj bi bazen tudi delno prekrili, tako da bo omogočal rekreacijo čez celo leto.

Navdušenje med Jeseničani

Jeseničani so navdušene, da je bazen spet odprt, množično izrazili že na družbenih omrežjih. Pogovarjali pa smo se tudi z Ireno Kolbl, ki je svojo kopalno zgodovino na Ukovi začela že leta 1970. »Vesela sem, da tale naš jeseniški mestni bazen spet služi svojemu namenu,« je povedala in dodala, da se družinska tradicija obiskovanja bazena Ukova nadaljuje, saj bo odslej na bazen prihajala tudi z leto dni staro vnukinjo.

Navdušenje, da je bazen spet zaživel, pa je izrazila tudi Tjaša Žnidar, ki je lani začela tudi spletno peticijo Ukove ne damo. »Čeprav letošnje poletje ni tako, da bi kar klicalo po vodni osvežitvi, smo današnje odprtje težko pričakovali. Verjamem, da je skok v bazen, ki ga imamo občani na pešdosegu, močno pogrešala šolska mladina, starši z mlajšimi otroki, pa tudi

Irena Kolbl na bazen Ukova prihaja že več kot pol stoletja, v sredo je bila med prvimi plavalci, odplavala je dvesto metrov. / Foto: Urška Peternel

V sredo so vsem obiskovalcem omogočili brezplačno plavanje, sicer vstopnina znaša štiri evre, za otroke 2,50 evra, rekreacijsko plavanje pa stane en evro.

rekreativci smo bili prikrajšani za poletno plavanje v bazenu, saj so možnosti za to obliko rekreacije na Gorenjskem precej omejene.

Upam, da bo tudi vreme naklonjeno, da bo z obiskom poplačan trud vseh, ki so nam omogočili, da je Ukova ponovno zaživila.«

Jeseniški župan Peter Bohinec: »Držimo pesti, da nam bo vreme naklonjeno in da bomo na jeseniški plaži uživali čim dlje.« / Foto: Urška Peternel

Gostom dostavlja »ta damač zajtrk«

1. stran

»Oba sinova sta zdaj že toliko stara, da sem si omislila nekaj zase, kar me bo razveseljevalo.« Tako je letošnje poletje luč sveta ugledal Ta damač. Zajtrki so namenjeni tudi lokalnemu prebivalstvu, predvsem pa gostom, ki počitnikujejo v apartmajih

in kampih v Zgornjesavski dolini. Za zdaj po njem največ povprašujejo tujci.

Štirje različni zajtrki

Gorska klasika za dva, vegetarijanska radost za dva, fitko za dva in hribovska malca za dva, ki še najbolj tekne takrat, ko osvojimo kak vrh. Imena nakazujejo,

kaj se zna skrivati v vsakem od štirih različnih zajtrkov, ki so na voljo, dobrote pa so večinoma pridelane in predelane v Zgornjesavski dolini. »Pomembno se mi zdi, da se med seboj povežemo in sodelujemo.« Odvisno seveda od izbranega zajtrka, a na voljo so mlečni izdelki, kot so skuta, kozji in

kravji sir, mesnine, zaseka, med, marmelada, maslo, kruh iz krušne peči, suho sadje, bezgov sirup, piškoti, granola in musli ... Pohodniški malici je celo dodano pivo iz lokalne družinske pivovarne. Lokalno sezonsko sveže sadje pa, ker tega v Zgornjesavski dolini ni toliko, Nini dostavljajo iz drugega konca Slovenije, prav tako domačo vloženo zelenjavo. »Po svojih najboljših močeh se trudim, da zberem vse te dobrote.«

Šele na začetku poti

Za zdaj se je Nina s ponudbo osredotočila na podaljšano poletno sezono vse na jesen, ko je tudi veliko svežih sezonskih izdelkov, a če bo povpraševanje tudi v drugih letnih časih, sploh med počitnicami, bo svoj »delovni čas« raztegnila. »Sem šele na začetku te poti, lahko pa povem, da sem z odzivom gostov zadovoljna, prav tako s ponudniki namestitev, ki svojih gostom povedo za možnost naročila zajtrka. Moj sistem je enostaven, gost preko QR kode najkasneje do 17. ure

Hribovska malca za dva / Foto: Miha Mohorič

lahko naroči zajtrk za naslednji dan. Še najraje zajtrke dostavim osebno do

je tudi prevajala, potem pa ugotovila, da ji ni v kakšno veliko veselje biti vmesni

Nina Behek je prepričana, da se kultura in pokrajina lokalnega neposredno doživita tudi skozi okusen in obilen zajtrk. »Kdo ve, morda se celo zaljubite v nov okus!« doda.

gosta in ne samo do recepcije, ker imam rada pristen stik z očmi in še dober tek jim lahko zaželim.«

Umetnica po duši

Nina ima za seboj zanimivo pot. V Ljubljani je študirala sinologijo, španščino in književnost, nekaj časa

člen med dvema strankama in prevajati tudi kulturne razlike ali pa dolgo sedeti za računalnikom. V tem, kar zdaj počne, zares uživa, še pove po duši tudi umetnica, soustanoviteljica Kulturno-umetniškega društva Javk, ki je pod svoje okrilje vzelo Ta damač.

Fitko za dva / Foto: Miha Mohorič

Kapelica pod Kofcami

Leta 1926 so na jasi pod planino Kofce zgradili in leta 1928 blagoslovili kapelico svetega Janeza Krstnika. V njej bodo vse do konca avgusta potekale nedeljske maše.

JOŽE KOŠNJEK

Kofce – Ko so leta 1926 na jasi dobrih sto metrov pod sedanjim Domom na Kofcah tržiški planinci zgradili tedanji Planinski dom, so v njegovi bližini postavili še kapelico, posvečeno Janezu Krstniku. Zemljo in les je graditeljem daroval lastnik gozdne posesti baron dr. Carl Born. Načrte zanjo je izdelal tesarski mojster Franjo Stritih, oltarno sliko pa je naslikala strokovna učiteljica Antonija Štamcar, ki je iz-

Ob kapelici pod Kofcami se ustavlja veliko planincev.

V kapelici Janeza Krstnika na Kofcah bodo do konca avgusta ob 11.30 redne nedeljske maše.

/ Foto: Jože Košnjek

vezla tudi oltarne prte in blazino za oltarne knjige, poslikala pa je tudi bel mašni plašč. Viktor Kragl je v knjigi Zgodovinski drobcji župnije Tržič, ki je izšla leta 1936, zapisal, da je bila 24. junija leta 1928 kapelica blagoslovljena in je bila v njej darovana prva maša. Leta 1931 so v stolpič kapelice namestili zvonček. Do začetka druge svetovne vojne leta 1941 so bile v kapelici darovane številne maše, tudi med tednom. Leta 1941 je kapelico

poškodoval nemškutar iz Tržiča, februarja leta 1945 pa so partizani požgali planinski dom. Ogenj je uničil tudi bližnjo kapelico. Po vojni je bila v nekdanji Primožičevi koči urejena sedanja planinska postojanka na Kofcah, leta 1966 pa je bila obnovljena tudi kapelica. Avgusta leta 1966 jo je blagoslovil tedanji tržiški župnik msgr. Viktor Zakrajšek

in od takrat naprej v njej še posebej v poletnih mesecih redno darujejo svete maše. Tržiški župnik Tomaž Prelovšek je povedal, da bodo do začetka septembra vsako nedeljo ob 11.30 redne svete maše. Na prostoru pred kapelico so tudi namestili nove sedeže, pa tudi sicer je kapelica vzorno vzdrževana.

Ob kapelici pod Kofcami se ustavlja veliko planincev.

Škoda, da jim v devetdesetih letih preteklega stoletja postavljeni pokrit daritveni prostor zakriva pogled na izjemno zanimivo grajeno kapelico, postavljeno na vzvišen prostor na jasi. Streha, ki omogoča darovanje maše tudi v primeru slabega vremena, je sicer dobra stvar, vendar bi jo lahko postavili ob kapelico tako, da ne bi zakrivala pogleda nanjo.

Prva faza športnega parka zaključena

ALENKA BRUN

Preddvor – Maja leta 2021 je Občina Preddvor od UE Kranj pridobila gradbeno dovoljenje za športni park na zemljišču med Preddvorom in Srednjo Belo. Delo poteka po fazah in prva je zaključena. Na preddvorski občini so nam na kratko pojasnili, da se trenutno ukvarja-

času bodo objavili razpis za še eno fazo – postavitev končnih objektov, garderob – s čimer se bo zaključil severni del športnega parka. Poudaril je še, da jih čaka še organizacija prostovoljne delovne akcije. »Smotno je, da igrišča dobimo v prvi fazi, drugo fazo pa omejimo samo na tisti del, kjer bodo stali objekti in garderobe. Delovno akcijo

Gradnja športnega parka Preddvor lepo napreduje.

/ Foto: Alenka Brun

jo s premostitvenim vzdrževanjem, saj prve nogometne tekme načrtujejo prihodnje leto. Igrišče bo šlo potem v upravljanje in do takrat je občina tista, ki skrbi zanj. Ker so lani cene podivjale, kot pripoveduje župan Rok Roplek, so nekaj denarja prihranili in tudi časovno prilagodili drugo fazo glede na izvedbo prve. Ravno v tem

smo mislili že izpeljati, vendar igrišče še ni prevzeto, nekaj manjših napak je treba še odpraviti. Takrat mi vstopimo s prostovoljci na igrišče in med prvo in drugo fazo uredimo umetno travo.« Tako bo letos v jesenskem delu ves tranažni proces športnega društva za vse selekcije potekal na umetni travi, kar jim lani ni uspelo.

Dela pri prenovi šole so zastala

Obnova osnovne šole s prilagojenim programom Jela Janežiča v Škofji Loki do začetka septembra ne bo končana, saj je izbrani izvajalec objavil stečaj, delavci pa so odšli za gradbišča.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – »Izvajalec je bil konec julija z gradbenimi deli v rahli zamudi, saj so se med izvajanjem del pokazale potrebe po nekaterih dodatnih delih, izziv pa je bil tudi pomanjkanje nekaterih vrst gradbenega materiala. V teh dneh pa je izvajalec, Tipo investicijske gradnje iz Ljubljane, objavil stečaj. Glede na nastalo situacijo pričakujemo, da dela ne bodo v celoti izvedena do začetka šolskega leta, saj bo potreben ponoven razpis za izvajalca, ki bo dokončal delo. Del pouka bo sicer lahko potekal v obnovljeni stavbi, nekaj oddelkov pa bo na začetku novega šolskega leta še vedno delovalo na drugih lokacijah,« pojasnjujejo na loški občini.

Prenova in nadzidava Osnovne šole s prilagojenim programom Jela Janežiča naj bi bila sicer dokončana do 1. septembra. Vrednost

Delavci so ta teden za silo pospravili gradbišče, zaprli vrata in odšli. / Foto: Vilma Stanovnik

gradbene pogodbe je nekaj več kot 2,3 milijona evrov in trenutno predstavlja največjo javno investicijo na področju izobraževalnih in družbenih dejavnosti v škofojloški občini.

Investitorji so poleg loške občine še občine še Medvode, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri. Pridobili so tudi nepovratna sredstva

oziroma sofinanciranje Ministrstva za vzgojo in izobraževanje v vrednosti dobrih 765 tisoč evrov.

Osnovni namen investicije je, da želijo na enotni, centralni lokaciji zagotoviti zadostne in sodobne prostorske kapacitete in kar najbolj ustrezne pogoje za izvajanje šolske in terapevtskih dejavnosti.

Cilj investicije je z nadzidkom obstoječega objekta za eno etažo povečati in pridobiti dodatnih 770 kvadratnih metrov novih neto tlorisnih površin, za namene izvajanja šolskih dejavnosti rekonstruirati dodatnih 322 kvadratnih metrov prostorov, urediti dvigalo in organizirati delo zavoda na eni lokaciji.

Pozivajo k predlogom za dopolnitev odloka o starem mestnem jedru Tržiča

Tržič – Občina Tržič obvešča, da bo od 9. avgusta do vključno 8. septembra potekala javna razgrnitev osnutka Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o razglasitvi starega mestnega jedra Tržiča za kulturni in zgodovinski spomenik. V času javne razgrnitve bo gradivo dostopno na spletni strani in na oglasni deski Občine Tržič, po predhodni najavi v času uradnih ur pa bo mogoč tudi fizični vpogled v gradivo. Javnost ima možnost podati pripombe, predloge in mnenja k osnutku odloka. Dne 30. avgusta bo v veliki sejni sobi Občine Tržič organizirana tudi javna obravnava.

Slovesnost na Vodiški planini

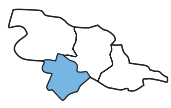
Radovljica – Združenje borcev za vrednote NOB v soboto, 5. avgusta, pri Partizanskem domu na Vodiški planini na Jelovici pripravlja spominsko slovesnost ob 82. obletnici ustanovitve Cankarjevega bataljona in prazniku Občine Radovljica. Slovesnost s kulturnim programom se bo začela ob 11. uri, slavnostni govornik bo Uroš Lipušček, novinar in politolog. Na prireditev bo organiziran tudi javni prevoz. Avtobus bo iz Krnice krenil ob 8.30, iz Radovljice pa ob 9. uri.

Lekarna Tržič bo v soboto zaprta zaradi prenove

Tržič – Iz Gorenjskih lekarn so sporočili, da bo Lekarna Tržič, ki je v pritličju tržiškega zdravstvenega doma, zaradi prenove odprta danes, v petek, 4. avgusta, do 12. ure, jutri pa bo zaprta. Od ponedeljka bo znova odprta po rednem urniku. Za paciente bo urejen vhod v lekarno pri službenem vhodu lekarne v pasazi med lekarno in prostori ZZS oziroma zdravstvenim domom. Za morebitne motnje pri dostopu se že vnaprej opravičujejo in prosijo za razumevanje.

Zaprta sprehajalna pot do Slapa

Tržič – Priljubljena sprehajalna pot Tržič–Slap je bila v precej slabem stanju in bo predvidoma od prihodnjega tedna z vidika varnosti zaprta zaradi ureditvenih del. Z Občine Tržič pozivajo, da zaporo upoštevate, kot pa zagotavljajo, bodo pot poskušali čim hitreje urediti in znova odpreti.

Gradnja bi ogrozila prihodnost kmetij

Mestna občina Kranj naj bi ob robu Struževega na zasebnih kmetijskih zemljiščih gradila kompostarnico in sortirnico odpadkov, s čimer se lastniki in domačini ne strinjajo. Kot poudarjajo, bi gradnja lahko ogrozila obstoj in prihodnost zadnjih še aktivnih kmetij v vasi.

MAŠA LIKOSAR

Struževo – V osnutku sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Mestne občine Kranj je predvidena tudi razširitev poslovne cone Struževo, kjer naj bi zgradili kompostarno in sortirnico odpadkov. Domačini so izrazili zaskrbljenost, saj naj bi gradnja potekala na zasebnih kmetijskih zemljiščih, čemur ostro nasprotujejo tako lastniki zemljišč kot krajevna skupnost. »O nameri kranjske občine smo bili obveščeni šele ob javni razgrnitvi, ker nas k pripravi osnutka niso povabili niti nas o tem obvestili,« opozarja predsednik

Krajevne skupnosti Struževo Tomaž Sajovic. Po njegovem mnenju bi taka gradnja degradirala območje, hkrati pa so takšne namere odraz slabega urbanističnega načrtovanja in odmik od obljub o trajnostni zeleni strategiji razvoja Kranja. Dodal je, da so glede problematike pisno obvestili vodstvo kranjske občine, podžupanja Manja Zorko pa jim je zagotovila, da bo občina proučila pripombe.

Ne želijo drugih nadomestnih zemljišč

Ema in Tanja Golob so ene od štirih kmetij, ki imajo v lasti zemljišča predvidene gradnje, sta poudarili,

da gre za edina še rodovitna zemljišča v Struževem. »Če bi nam odvzeli ta zemljišča, bi ostali brez pridelovalnih površin. V načrtih je sicer navedeno, da bo občina zagotovila kompenzacijo, a je vprašljivo, ali nadomestna zemljišča dejansko ima, ker zemljišča v obroču avtocestnega izvoza na Polici zagotovo niso ustrežna. Poleg tega mi ne želimo drugih zemljišč, temveč ohraniti ta, ki jih že vrsto let obdelujemo,« sta dejali.

Prav tako ju skrbi za prihodnost zadnjih še aktivnih kmetij. »Te bi lahko propadle, saj ne bomo imeli obdelovalnih površin. Vsak hlev ima namreč najmanj šestdeset krav, ki jih ne bomo mogli več vzdrževati. Dve kmetiji se preživljata izključno z živinorejo, ki jima predstavlja tudi glavni vir prihodka,« sta poudarili.

Ob tem je Simon Rakovec, predstavnik omenjenih kmetij, izrazil dodatno zaskrbljenost, saj bi občinska odločitev negativno vplivala tudi na lokalno samooskrbo. »Kmetu zemljišče v bližini doma pomeni

Krajani Struževega pred lokacijo morebitne gradnje: z leve Janez in sin Žiga Golob, Tone Poklukar, Tomaž Sajevec, Janez Pleša in Simon Rakovec / Foto: Tina Dokl

veliko več kot tisto, ki je odmaknjeno,« je poudaril. Zaveda se problematike umestitve infrastrukture, a predlaga, da se za gradnjo kompostarne in sortirnice odpadkov uporabi degradirano območje v Tenetišah. »Struževske kmetije se želimo širiti in s tem povečati proizvodnjo, vendar nas pri tem omejuje prostorski

načrt občine. Prav tako imamo vsi naslednike, ki bodo nadaljevati našo kmetijsko tradicijo, a brez zemlje bo to izredno težko,« je še dodal.

Peticija proti gradnji

Domačini so začeli tudi zbiranje podpisov za peticijo proti gradnji. V dveh dneh zbrali okoli dvesto podpisov,

zbiranje pa bodo nadaljevali tudi v širši okolici. »Pritožili se bomo tako kolektivno kot vsak kmet posebej, saj ne bomo dopustili, da naša rodovitna zemljišča spremenijo v smetišče,« sta dejali Ema in Tanja Golob. Javna razgrnitev sprememb prostorskega akta še vedno poteka, pripombe pa je mogoče podati do 13. avgusta.

Območje predvidene gradnje v Struževem

/ Foto: arhiv Tomaža Sajovica

Zgodovine ni moč spremeniti

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Ob spomeniku pri Titanovi brvi je v soboto potekala vsakoletna slovesnost v spomin na dogodka 27. julija 1941, v katerih sta padli prvi kamniški žrtvi druge svetovne vojne, Dominik Miklavčič in Anton Mlakar.

Slavnostna govornica na tokratni slovesnosti je bila nekdanja evropska poslanica, pravnica in novinarka ter prva Slovenka leta Mojca Drčar Murko, ki je v svojem govoru poudarila, da je bil odpor, v katerega sta se zgodaj vključila tudi padla partizana, kamenček v nastajajočem mozaiku suverenosti Slovenije. Kot je dejala, je

Slovenec pod Osvobodilno fronto uspel odpor proti okupatorjem, a ji v povojnem obdobju družbenih vprašanj ni uspelo reševati na demokratičen način in veliko današnjih konfliktov korenini prav v povojnem dogajanju. Kljub temu pa zavrača poskuse reinterpretacije zgodovine. »Zgodovinskih dejstev pač ni mogoče spremeniti,« pravi.

Slovesnost, v kateri so sodelovali tudi pevci Mešanege pevskega zbora Društva upokojencev Kamnik z zborovodkinjo Karlo Urh, program pa je povezoval Goran Peršin, je organiziralo Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik center.

Mojca Drčar Murko / Foto: Aleš Senožetnik

Dan oglarjev

KLARA MRAK

Stari vrh – Dan oglarjev je tradicionalna prireditve, ki jo Turistično društvo Stari vrh organizira vsako leto na prvo avgustovsko nedeljo, že

od leta 1972. Tako bo tudi to nedeljo. Na Dnevu oglarjev prikažejo spravilo lesa, postavljanje kope, oglarjenje in uporabo oglja, vrhunec pa je slovesen prižig kope. Organizatorji poskrbijo za pokušino

PREJELI SMO

Učitelji za življenje

Ljudje smo bolj usmerjeni h kritiki, kadar pa se nam zgodi nekaj dobrega, smo tiho in to zadržimo zase. Najina izkušnja pa je tako pozitivna, da jo želiva deliti in s tem izraziti zahvalo vsem učiteljem Gimnazije Franceta Prešerna v Kranju z razredničarko Uršulo Križnar in ravnateljico Mirjano Bizjak na čelu. Najin sin je športnik v tujini in je zadnja štiri leta obiskoval športni oddelek Gimnazije Franceta Prešerna v Kranju. Z izjemo drugega letnika, ko so zaradi covid-19 veljale omejitve tudi na področju športa, je njegovo šolanje ves čas potekalo na daljavo. Julija letos je kljub temu

redno in uspešno opravil maturo.

Za nekoga, ki šolanja na daljavo ne pozna, naj ga na kratko opiševa. Učenec se ne udeležuje predavanj v šoli, ampak učno snov predela na podlagi osebnega individualnega načrta sam in s pomočjo gradiv, ki jih pripravijo posamezni profesorji ter jih objavijo v spletni učilnici. Tako sta delo in uspeh učenca odvisna predvsem od njegove samoiniciativnosti, pri čemer pa so mu profesorji ves čas na razpolago.

Ves čas – v primeru Gimnazije Franceta Prešerna je to resnično dobesedno. Profesorji so se popolnoma prilagodili sinu in njegovim športnim obveznostim. Dodatno razlago so mu po potrebi nudili tudi na individualnih predavanjih, ki so potekala s pomočjo spletnih aplikacij ter večinoma v prostem času profesor-

domačih dobrot, koparskih žgancev in »črnega kofeta« ter »tazelenga«, ki je prava ogarska pijača. Na voljo so tudi dobrote z žara, ogarska »piška« in druge specialitete, povedo na Zavodu Poljanska dolina. Letošnji program gre takole: ob 8. uri bo zbiranje pohodnikov za Pohod Med

gorami, opoldne sledi uvodni del prireditve, z ansambлом Jazbeci, ob 15. uri se začne etnografski program s prikazom oglarjenja in prižigom kope. Med drugim se lahko udeležite tudi tekmovanja dvojic v »pajsanju« hlo da, za zabavo pa bodo skrbeli Jazbeci in Veseli svatje.

jev. Tako je prvo leto zaradi časovne razlike med Kanado in Slovenijo izobraževanje in preverjanje znanja potekalo večinoma v večernem času, zadnji dve leti, ko je sin na Švedskem, pa čez dan, vendar tudi med počitnicami, prazniki in ob koncih tedna.

Individualne ure ali preverjanje znanja so profesorji nudili npr. v petek zvečer po srečanju profesorice s prijateljicami, po predčasni vrnitvi profesorja v nedeljo z obiska domačih, med počitnicami, ki jih je profesorica preživljala z družino, se je našel še čas za pisanje testa. Torej resnično v prostem času profesorjev, ki pa v tem času niso bili zgolj učitelji, ampak veliko več, tudi prijatelji, vzgojitelji in zaupniki ter redke stik s slovensko besedo.

Sina so obravnavali kot posameznika, ga spodbujali k delu na načine, ki so bili pri naj-

stniku učinkoviti, hkrati pa so prinesli rezultat, uspešno opravljeno maturo. Nudili so znanje in iskali so znanje ter omogočili pridobitev izobrazbe ob usklajevanju športnih obveznosti.

Nikoli ne vemo, kaj nam bo življenje prineslo, ker pa je sin v tujini živel sam, mu je tudi šola omogočila šolo za življenje. Tu sicer na koncu ni mature, se pa uspeh kaže skozi samostojnost, odgovornost in človeka samega. Verjamem, da so imeli tudi drugi starši in dijaki razreda enake izkušnje kot midva. Tako izobraževalno ustanovo lahko priporočiva vsakomur, saj si jih lahko vsi samo želimo, zato je hvala za Gimnazijo Franceta Prešerna premalo. Tu resnično učijo profesorji z veliko začetnico.

ALENKA IN ALEŠ LANGUS,
LANCOVO

Razstava o Plečniku na Blejskem gradu

Mag. Lea Ferjan, direktorica Zavoda za kulturo Bled, Irena Vesel, direktorica Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj, in Anton Mežan, župan Občine Bled, so sredi julija na Blejskem gradu skupaj slovesno odprli razstavo Jože Plečnik na Gorenjskem.

Razstavo, prilagojeno unikatnemu prostoru gradu, dopolnjeno z angleškimi prevodi in nadgrajeno s QR kodami z dostopom do obsežnejših vsebin o Plečniku, so skupaj pripravili v Zavodu za kulturo Bled in Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj.

»Arhitekt Jože Plečnik je povezan tudi z Blejskim gradom, ne samo s svojimi deli na Bledu. Blejski grad je po vojni namreč obnavljal Anton Bitenc, ki je bil najprej njegov študent, nato asistent na fakulteti, kasneje pa tesen sodelavec. Njegovo življenjsko poslanstvo je bilo varovanje in predstavljanje Plečnikove dediščine. Bil je tudi prvi, ki je l. 1973 prejel Plečnikovo nagrado za obnovo Blejskega otoka s cerkvijo. Razstava na Blejskem gradu je pomembna, ker k nam v goste pridejo obiskovalci s celega sveta. Mnogi med njimi cenijo arhitekturno dediščino, zato je prav, da jim predstavimo velikane našega ustvarjanja,« je na odprtju razstave poudarila mag. Lea Ferjan, direktorica Zavoda za kulturo Bled.

Zaradi unikatnega razstavnega prostora na Blejskem gradu je bilo treba razstavo na novo pripraviti. V Zavodu za kulturo Bled so poskrbeli za angleške prevode in QR kode. Mag. Lea Ferjan: »Opravljen je bilo veliko delo,

Foto: Andreja Završnik

Foto: Mirko Kunič

saj je bilo ogromno gradiva. Veseli me, da smo se tako povezovali, sodelovali. Ob tem se zahvaljujem ekipi Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj, in ekipi Zavoda za kulturo Bled, da je ta projekt danes živ in razstava na voljo na Blejskem gradu.« Zadovoljstvo ob dobrem sodelovanju je na odprtju izrazila tudi Irena Vesel, direktorica kranjske enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. »Vesela sem našega sodelovanja in tako lepega povezovanja. Razstava je lani v Kranju doživela velik odmev, zato ne dvomim, da bo tudi na Blejskem gradu pritegnila prav toliko ali pa še več obiskovalcev.«

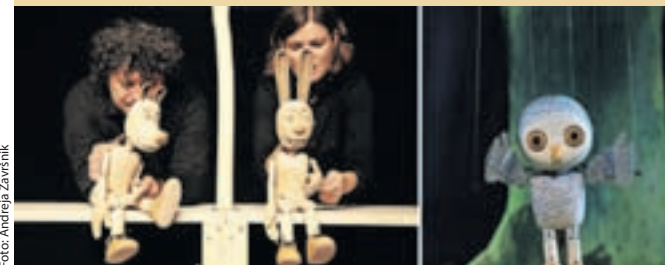
Bogate vsebine Blejskega gradu vedno znova navdušujejo tudi župana Občine Bled Antona Mežana, zato je tudi sam z veseljem pozdravil novo razstavo in poudaril pomen tovrstnih kulturnih dogodkov tako za domačine kot turiste. Zlasti v smislu cenjenja zapuščine, ki jo imamo in jo lahko predstavimo na tak način. Avtorice razstave so mag. Maja Avguštin, Hana Brus, Nataša Ūlen in Irena Vesel, v ekipi Zavoda za kulturo Bled pa je koordinacijo obsežnega projekta priprave razstave vodila Andreja Završnik. Na odprtju je vsebinsko bogato razstavo podrobneje predstavila mag. Maja Avguštin, pismo

iz njegove korespondence pa Nataša Ūlen. Območje Gorenjske je drugo največje središče Plečnikovega ustvarjanja na Slovenskem. Njegova dela so tu nastajala v obdobju od poznih 30. let 20. stoletja, pa vse do njegove smrti leta 1957 in sodijo v čas njegovega najzrelejšega ustvarjanja. Največ njegovih del na Gorenjskem je na kamniškem območju, na Bledu pa je najbolj znan paviljon Belvedere nad Blejskim jezerom, ki ga je Plečnik zasnoval med letoma 1933 in 1936.

Razstava Jože Plečnik na Gorenjskem bo na Blejskem gradu na ogled do 15. septembra. Vljudno vabljeni!

Lutke na gradu: Po poteh brez konca

Že tretje poletje zaporedoma na Blejskem gradu gostimo predstave Lutkovnega gledališča Ljubljana. V čudovitem okolju Grajskega parka bodo v svojih zgodbah oživel pravljčni junaki in vas popeljali v svet otroške igre, prijateljstva, domišljije, muhavosti in domišljivosti. Tako bosta v avgustu na sporedu še dve predstavi: Ti loviš 24. avgusta in nadvse priljubljena Sovica Oka 30. avgusta. Obe predstavi se začneta ob 19. uri. Prsrčno vabljeni, vstopnice si lahko zagotovite na <https://blejski-grad.mojekarte.si/si/celotna-ponudba.html>

Brezplačni prevoz na Blejski grad

Poleg vseh drugih možnosti dostopa se na Blejski grad lahko pripeljete tudi z brezplačnim avtobusom, t. i. Bled Busom. Minibus začne svojo pot na Selišah desetkrat dnevno, na vsako polno uro med 9. in 20. uro (razen ob 13. in 18. uri), in se krožno v smeri urinega kazalca pelje okrog jezera, vmes se vzpne tudi na Blejski grad. Brezplačni prevoz bo na voljo še do konca avgusta.

Več informacij je na voljo na povezavi <https://www.blejski-grad.si/si/dobro-je-vedeti/dostop>.

Razstava ob 200. obletnici rojstva Arnolda Riklija

Foto: Jože Rožman

V Galeriji Stolp na Blejskem gradu je do 31. avgusta na ogled razstava ob 200. obletnici rojstva Arnolda Riklija, ki jo na Bledu praznujemo v letošnjem letu in že vse od začetka leta zaznamujemo z raznovrstnimi dogodki in aktivnostmi.

Razstava, ki kronološko osmišlja življenje in delo Arnolda Riklija, je nastala v sodelovanju med skrbnikom Riklijeve zapuščine, Vojkom Zavodnikom in Zavodom za kulturo Bled.

V Galeriji Stolp je na ogled osem dvojezičnih panojev, na katerih je kronološki prikaz življenja in dela Arnolda Riklija. V zgornjem delu galerije pa so na štirih panojih predstavljeni izdelki, ki so bili izbrani za postopek certificiranja za pridobitev Riklijevega certifikata: Riklijeva palica, cokle, obleka, kruh, Riklijeva rezina in čokoladni medaljon.

Razstava v Galeriji Stolp na Blejskem gradu bo na ogled do 31. avgusta, vsak dan v odpiralnem času gradu.

La Traviata v izvedbi mladih glasbenikov

Prsrčno vabljeni na koncertno izvedbo opere La Traviata v ponedeljek, 14. avgusta, ob 19:30 v Festivalno dvorano Bled.

Mladi glasbeniki iz Slovenije in tujine pod skrbnim vodstvom maestra Georga Pehlivaniana, svetovno znanega dirigenta, v tretji sezoni na Bledu, pod okriljem Zavoda za kulturo Bled, pripravljajo koncertno izvedbo opere La Traviata. Študentje z različnih glasbenih akademij in mladi glasbeniki na začetku svoje karierni poti iz Slovenije in tujine v Operni akademiji Pehlivanian lahko pojejo tudi izjemno zahtevne vloge, ki jih sicer tako zgodaj v karieri ne bi uspeli dobiti. Mladi pevci, dirigenti in glasbeniki tu dobijo odlično priložnost sodelovati, kar je za svetovno znanega maestra Georga Pehlivaniana odločilnega pomena. Napredek pevcev je med intenzivnimi vajami tudi letos spremljal in jih usmerjal svetovno priznani tenorist Janez Lotrič.

Foto: arhiv Zavoda za kulturo Bled

Predstavo bo spremljal maestrov osebni orkester, sestavljen za poletno akademijo, v njem pa igrajo najboljši mladi slovenski orkestrski glasbeniki.

Vstopnice so na voljo v TIC Bled, tel.: (04) 574 11 22 in prek spleta <https://kongresni-center-bled.mojekarte.si/si/celotna-ponudba.html>

ZKB
ZAVOD
ZA KULTURO
BLED

Več informacij na: www.zavod-za-kulturo-bled.si
Sledite nam na naših družbenih medijih @Bled castle (Facebook, Instagram) ter na kanalu Bled Castle na YouTubeu.

Zmage so se veselili košarkarji Grčije

VILMA STANOVNIK

Ljubljana – Slovenija na čelu z Luko Dončićem je v razprodani dvorani Stožice na pripravljani tekmi na svetovno prvenstvo v sredo zvečer v Telemachovem spektaklu gostila reprezentanco Grčije. Po izenačenem dvoboju je Grčija tekmo dobila v zadnjih treh minutah, saj so naši po izidu 89 : 89 do

konca dosegli le še dve točki, pri gostih pa se je izkazal organizator igre Thomas Walcup s sedmimi točkami. Rezultat je bil tako 91 : 98. Reprezentanci se bosta danes ob 18. uri pomerili še v Atenah. Naša reprezentanca se bo v Stožicah na še eni pripravljani tekmi predstavila v torek, 8. avgusta, ko bo ob 18. uri gostila reprezentanco Črne gore.

Na tekmi je za osem točk naših poskrbel tudi gorenjski reprezentant Jaka Blažič. / Foto: Gorazd Kavčič

Priznanje Marku Prezlju

VILMA STANOVNIK

Komenda – Alpinist in gorski vodnik Marko Prezelj iz Križa pri Komendi je letošnji dobitnik nagrade Paula Preussa, ki jo od leta 2013 podeljuje Mednarodno društvo Paula Preussa. Nagrado podeljujejo alpinistom oziroma plezalcem, ki so se v svojem alpinističnem razvoju posvetili prostemu plezanju – ne le z izjemnimi dosežki v gorah, temveč tudi z

upoštevanjem misli in filozofskih sporočil Paula Preussa, to je plezanje in osvajanje gora brez tehničnih in drugih pomagal.

Prezelj je prvi Slovenec, ki bo prejel nagrado Paula Preussa. Podelili jo bodo v soboto, 23. septembra, v Messnerjevem gorskem muzeju na gradu Sigmundskron pri Bolzanu. Prvi je nagrado leta 2013 ob 100. obletnici alpinistove smrti prejel Reinhold Messner.

V reprezentanci tudi Tadej Pogačar

Kranj – Na Škotskem se začne letošnje svetovno prvenstvo v kolesarstvu. V naši najmočnejši moški reprezentanci bodo na nedeljski cestni dirki nastopili Tadej Pogačar, Luka Mezgec, Domen Novak, Matevž Govekar, Kristijan Koren, Tilen Finkšt, Jaka Primožič in Anže Skok. Pogačar bo nastopil tudi v vožnji na čas. V ženski konkurenci bodo Slovenijo na četrtkovi dirki med članicami zastopale Urška Žigart, Špela Kern in Urša Pintar, v vožnji na čas pa poleg Žigartove še Eugenia Bujak. V Glasgowu bodo nastopili tudi kolesarji in kolesarke v drugih kategorijah.

Trener hokejistov Triglava bo Dejan Varl

Kranj – Nekdanji hokejist Dejan Varl se je kranjskemu Triglavu pridružil pred sezono 2021/2022. Trenerske izkušnje si je nabiral na Jesenicah, kjer je bil nekaj časa tudi trener članske ekipe, večinoma pa je delal z mladinci. Vlogo trenerja mladinske ekipe je prevzel tudi v Kranju. V lanske sezoni je mladince popeljal do tretjega mesta na državnem prvenstvu. V letošnji sezoni bo na klopi članov nasledil dolgoletnega trenerja Gorazda Drinovca. »Želim si, da bi bila ekipa zdrava, da bi bilo čim manj poškodb ter da bi igralci uživali v hokeju,« je povedal Varl.

Nogometaši Triglava danes doma z Dravinjo

Kranj – V Prvi ligi Telemach bo ekipa nogometašev Domžal jutri gostovala pri Rogaški, v Domžalah pa se bosta ob 20.15 pomerili ekipi Radomelj in Olimpije. V drugi SNL bo Triglav prvo ligaško tekmo nove sezone odigral na domačem igrišču. Že danes ob 19. uri bo v Kranju gostovala ekipa Dravinje.

Poletja za treninge in tekme

Ta teden se je v švicarskem Bernu začelo svetovno prvenstvo v športnem plezanju, po zmagi na tekmi svetovnega pokala pa je nanj optimistično odpotovala Radovljčanka Vita Lukan.

VILMA STANOVNIK

Radovljica – V srednjih kvalifikacijah v težavnosti so se vsa naša dekleta uvrstila v nedeljski polfinale svetovnega prvenstva, kvalifikacije pa je z devetim mestom uspešno opravila tudi 22-letna Radovljčanka Vita Lukan, s katero sva se pogovarjali pred odhodom v Bern.

Vaša prva zmaga na nedavni tekmi svetovnega pokala gotovo pomeni, da so vaše želje in cilji sedaj še višji?

Moja želja pred vsako tekmo je, da na njej plezam, kot sem najbolj sposobna. Forma je ta trenutek zagotovo dobra, kar sem sama na tekmi tudi potrdila – in to se mi zdi še najbolj pomembno. Tako v Bernu upam vsaj na finale v težavnosti, pri balvanih pa sem bolj negotova. Zaradi poškodbe sem namreč letos več časa namenila težavnosti, ker pa že od malega treniram in tekmujem tudi v balvanih, pa lahko na podlagi izkušenj tudi v balvanih odplezam dobro in se uvrstim v finale v kombinaciji.

Čeprav je na prvi pogled nastop v težavnosti videti precej drugačen kot v balvanih, pa najbrž trening ni tako zelo različen?

Vita Lukan je s popotnico zmage v Briançonu odpotovala na svetovno prvenstvo. / Foto: Gorazd Kavčič

Zagotovo se obe disciplini zelo povezujeta in ni nemogoče, da si dober v obeh hkrati. Meni nekako težavnost bolj ustreza, tudi plezanje v balvanih pa treniram že toliko časa, da mislim, da se disciplini tudi dopolnjujeta in v obeh lahko dobro nastopam. Tako je že od nekdaj in tudi balvane imam rada.

Kako ste preživeli čas po zmagi na zadnji tekmi v Briançonu?

V nedeljo zvečer smo prišli iz Briançonu, v ponedeljek zjutraj pa sem imela že trening. Veliko časa za proslavljanje tako ni bilo, smo pa seveda nazdravili. Zmaga je bila res dobrodošla in sem se je razveselila, treningi so po njej še bolje stekli in je zagotovo pripomogla tudi k psihi.

Prvenstvo bo precej dolgo, kako boste ostali zbrani?

Že od začetka junija ves čas tekmujem, saj sem

imela v šestih tednih šest tekem. Tudi v Bernu bom nadaljevala ta ritem, vmes bo le kakšen dan za počitek, da se lahko spet zberem.

Kako se sprostite med tekmami, je sploh kaj časa za počitnice?

Na daljše počitnice nisem šla že vsaj osem let, saj so moja poletja pač namenjena tekmam in treningom. Tega sem vajena, v tem uživam in niti nimam potrebe po počitnicah. Rada pa izkoristim prost dan za kakšen izlet, da pač malce odklopim in vsak dan ne gledam zgolj stene. Rada grem tudi v družbo in to mi zadošča. Sicer pa zaključujem študij fizioterapije.

Kako se počutite pred tekmo, pa naj bo domače ali svetovno prvenstvo, ko je nekako vnaprej prvo mesto rezervirano za Janjo Garbret?

Kljub temu ima vsaka cilj zmagati in vsi smo ljudje, tudi Janja. Tudi ona se lahko zmoti, ima slab dan in naredi napako. Če ima taktat druga boljši dan, se mesta lahko zamenjajo. Je pa res, da je Janja, kar vidim tudi na treningih, stopničko nad vsemi drugimi. Toda na tekmi nikoli ne veš vnaprej.

Kovala sta jih pod Joštom

Slovenjebistričan Tilen Javornik in Poljak Maciej Kogut sta si pod taktirko Kranjčana Dejana Pajovića na juljskem svetovnem prvenstvu v gorskem deskanju v Franciji v disciplini spust nadela srebro in bron.

DAMIJAN RIFL

Kranj – Francoski Compiègne in Super Besse sta julija gostila svetovno prvenstvo v gorskem deskanju. Ker prevod imena te atraktivne letne športne discipline – v Sloveniji je doma v Kranju – še ni prepoznaven v širši športni javnosti, naj za boljše razumevanje dodamo izvirno poimenovanje – mountainboarding. Ta se je na športni zemljevid v devetdesetih letih prejšnjega stoletja vpisal v ZDA. Z njim so se med prvimi spoprijateljili tisti, ki so jim bili blizu rolkanje, gorsko kolesarstvo in deskanje na snegu. Zato seveda ni prav nič nenavadno, da se je v Sloveniji ta deskarsko-kolesarski hibrid udomačil prav na obrobju Kranja, pod Joštom. Med najbolj aktivnimi ambasadorji tega športa pod Alpami je Kranjčan Dejan Pajović. Na letošnjem

svetovnem prvenstvu je bil vodja zelo uspešne slovensko-poljske naveze. »Vodja ekipe? Ne bi rekel. Le spremljal sem prijatelja, s katerima sem se v preteklih letih udeleževal tekmovanj. Tokrat, tako kot še nekaj kolegov iz kranjskega kluba K360, deske na tekmovanjih v Franciji nisem jezdil, sem pa poskrbel za to, da sta se Tilen in Maciej lahko osredotočila le na tekme,« skromno pravi Pajović, serviser, trener in športni direktor v eni osebi. Javornik (član kluba 2130 iz Slovenske Bistrice) in Kogut sta v disciplini spust osvojila srebro in bron. »Oba ogromno trenirata tudi na kranjski progi, tako da sta ti kolajni vsaj malce tudi naši,« se je štajersko-poljskega uspeha z gorenjskim pridihom veselil Kranjčan, ki je v ta šport vpet tudi kot organizator. »Seveda sem dogajanje v Franciji spremljal

Dejan (spredaj) v družbi Tilna Javornika, soorganizatorja prvenstva Grega Alasmoula in Maciejja Koguta v Super Besseju / Foto: arhiv Dejana Pajovića

– kolikor mi je čas dopuščal – tudi skozi oči nekoga, ki si želi, da bi pod Joštom znova videli najboljšega na svetu (leta 2018 so že gostili svetovno prvenstvo). Dejstvo je,

da je organizacija takšnega tekmovanja velik organizacijski zalogaj, a sem prepričan, da lahko v Kranju kmalu pripravimo nov spektakel,« je optimističen Pajović.

Investicije nameravajo povečati

Ob zadnjih neurjih je gorenjsko elektrodistribucijsko omrežje utrpelo za dvesto tisoč evrov škode. V lanskem letu pa je načrtovane prihodke elektrodistributerjev klestila predvsem interventna zakonodaja.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Neurja, ki so pred dnevi prizadela večji del Slovenije, so škodo pustila tudi na elektrodistribucijski infrastrukturi. Po prvih ocenah gospodarskega interesnega združenja za distribucijo električne energije škoda vseh petih elektrodistribucijskih podjetij znaša najmanj tri milijone evrov. Med vsemi so jo najmanj utrpeli na območju Gorenjske, ki ima več kot 87 odstotkov nizkonapetostnega in 69 odstotkov sredjenapetostnega omrežja pod zemljo. Kljub temu po prvih ocenah Elektra Gorenjska škoda znaša okoli dvesto tisoč evrov. Podrta drevesa so poškodovala več kot pet tisoč metrov daljnovodnih žic, deset drogov in več kot petdeset izolatorjev. »Brez električne energije so tako v nočnem neurju v četrtek, 13. julija, ostala območja v Železnikih in Bo-

Med vsemi elektrodistribucijskimi podjetji je bilo najmanj škode na območju Elektra Gorenjska, ki ima večji del nizko- in sredjenapetostnega omrežja pod zemljo.

hinju, Zg. Jezersko, vasi v okolici Podnarta, prav tako območje Uskovnice in Pokljuke. Dnevno neurje, ki je divjalo v sredo, 19. julija, predvsem močan veter, pa je največ škode na omrežju povzročilo v Radovni. Podrta drevesa so poškodovala vodnike in stebre tudi na območju Preddvora, Tržiča, Besnice in na drugih višje ležečih in težje dostopnih lokacijah,« pojasnjuje na

Neurje je škodo povzročalo tudi na elektrodistribucijski infrastrukturi na Gorenjskem.

/ Foto: Gorazd Kavčič

Elektru Gorenjska, kjer dodajajo, da je bila preskrba z elektriko hkrati motena največ pet tisoč uporabnikom.

Uprava Elektra Gorenjska je za 24. avgust sklicala redno sejo skupščine, na kateri bodo obravnavali letno poročilo družbe in Skupine Elektro Gorenjska za lansko leto. Družba Elektro Gorenjska je lansko leto zaključila z 1,9 milijona evrov čiste izgube, Skupina Elektro Gorenjska pa z 248 tisoč evri čistega dobička, načrtovali pa so ga dobrih sedem milijonov evrov.

»Poslovanje družb v Skupini Elektro Gorenjska v letu 2022 lahko ocenimo kot pričakovano, a ne v skladu z načrti. Zaradi zakona o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov, ki je bil sprejet kot odgovor na vpliv visokih cen energentov, so se naši prihodki družbe Elektro Gorenjska znižali za 9,9 milijona evrov, kar je približno četrtnina naših celoletnih

prihodkov. Nenačrtovan ukrep je korenito spremenil naše finančne in naložbene načrte ter pomembno posegel v naše zmožnosti priključevanja novih uporabnikov v distribucijsko omrežje,« je v uvodnem nagovoru zapisal predsedniku

Družba Elektro Gorenjska je lansko leto zaključila z 1,9 milijona evrov čiste izgube, Skupina Elektro Gorenjska pa z 248 tisoč evri čistega dobička.

uprave dr. Ivan Šmon. Da je bilo lansko leto za poslovanje težko, kažejo tudi rezultati preostalih energetskih družb, saj so le redke poslovale pozitivno. Največjo izgubo so sicer pridelali v Holdingu Slovenske elektrarne, poleg Elektra Gorenjska pa so imela lani izgubo tudi preostala štiri elektrodistribucijska podjetja.

»Skupaj z ostalimi elektrodistribucijskimi družbami si že od sprejetja zakona zelo prizadevamo za povračilo izpada prihodkov.

Preučili in izvedli bomo vse možne aktivnosti za povračilo nastale škode,« je še zapisal Šmon.

Poslovanje elektrodistributerjev bo vplivalo tudi na potrebne naložbe v infrastrukturo. Prvotni investicijski načrt družbe Elektro Go-

renska, ki je znašal 21 milijonov evrov, so bili primorani znižati za devet milijonov.

Družba Elektro Gorenjska je sicer v zadnjih petih letih v povprečju v omrežje investirala 16 milijonov evrov letno. Glede na strateške dokumente in dejanske potrebe uporabnikov pa sklepajo, da bodo investicije v prihodnjih petih letih morali najmanj potrojiti in v letu 2027 v omrežje vložiti že 55 milijonov evrov. V letošnjem letu sicer načrtujejo za 20 milijonov evrov investicij.

DOBRO JE VEDETI

Polletni padci in vzponi slovenskih delnic

CVETO ZAPLOTNIK

Slovenski borzni indeks SBITOP, ki najbolje odraža dogajanje na Ljubljanski borzi, se je po lanskem skoraj 17-odstotnem padcu v letošnjem prvem polletju zvišal skoraj za 18 odstotkov. Na zadnji trgovanjski dan lanskega leta je znašal 1046 točk, ob koncu junija pa 1230 točk.

V prvi kotaciji so se v letošnji prvi polovici leta tečaji vseh delnic z izjemo ene zvišali. Tečaj delnice Cinkarne Celje se je zvišal s 23 na 24,80 evra, Krke z 92 na 116 evrov, Luke Koper s 24,80 na 31,10 evra, NLB z 62,40 na 73,60 evra, Petrola z 20 na 24,10 evra, Save Re z 22,40 na 24,30 evra, Telekom Slovenije s 47,20 na 50 evrov in tečaj Zavarovalnice Triglav s 34,50 na 35,10 evra. Tečaj delnice Intereurope se je v tem obdobju znižal z 1,21 na 1,18 evra.

Med delnicami je v letošnjem prvem polletju najbolj porasel tečaj delnic Term Čatež – za 79,6 odstotka. Na drugem mestu je delnica

Krke s 26,1-odstotnim zvišanjem in na tretjem mestu Luka Koper s 25,4-odstotnim porastom. Sledijo delnice Petrola (+ 20,6 odstotka), NLB (+ 17,9), Datalaba (+ 17,1), Salusa (+ 15,1), Savae Re (+ 8,5), Cinkarne Celje (+ 7,8) in Vipa Holdinga (+ 6,2). Največji padec so zabeležile delnice družb Union Hotels Collection (– 21,1 odstotka), KS Naložbe (– 21,1), Cetis (– 6,3), KD (– 3,2), Intereuropa (– 2,5), Equinox (– 2,40) in Unior (– 2,0).

V prvem polletju je bilo na borzi za 153,5 milijona evrov prometa, od tega 139,5 milijona prometa z delnicami. Največ prometa je bilo z delnicami Krke, za 49,9 milijona evrov, na drugem mestu je bila delnica NLB s 36,5 milijona evrov prometa in na tretjem mestu delnica Zavarovalnice Triglav z 11,8 milijona evrov prometa. Na lestvici desetih najbolj prometnih delnic so še delnice Cinkarne Celje (10 milijonov evrov), Petrola (8,8), Save Re (7,5), Luke Koper (6,5), Telekom Slovenije (5,2), Salusa (1,7) in Equinox (0,9).

Povprečna plača nekoliko višja

Po zadnjih podatkih državnega statističnega urada za maj je povprečna mesečna plača znašala 2.208,15 evra bruto oz. 1.434,45 evra neto. Od plače za april je bila nominalno za 1,2 odstotka, realno pa za 0,1 odstotka višja. Tudi v primerjavi s plačo za maj prejšnjega leta je bila višja. Nominalno v bruto znesku za 11 odstotkov oz. 10,6 odstotka v neto znesku, realno pa za 2,4 odstotka oz. v neto znesku za dva odstotka. Najvišja je bila povprečna mesečna bruto plača v dejavnosti oskrbe z električno energijo, plinom in paro, kjer je znašala dobrih 3.460 evrov in se je predvsem na račun izrednih izplačil tudi največ zvišala (13,2 odstotka).

Slovenija bo na Filipinih odprla konzulat

Ljubljana – Na predlog ministrstva za zunanje in evropske zadeve in po pridobitvi soglasja Filipinov je vlada pred dnevi izdala sklep o odprtju generalnega konzulata v Manili. Gre za korak k lažjemu in hitrejšemu prehajanju filipinske delovne sile v Slovenijo, za katerega si v pomanjkanju delovne sile prizadeva gospodarstvo. Po poročanju medijev bo ministrstvo v prihodnjih mesecih v Manili vzpostavilo diplomatsko ekipo, nato pa bo predstavništvo začelo delati.

V gradbeništvu ugodne razmere

Cene surovin in izdelkov v gradbeništvu ostajajo relativno stabilne, višek gradbene sezone pa je ob ugodnih razmerah v polnem razmahu.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Na platformi Mojmojster so objavili Gradbeni barometer za drugi kvartal letošnjega leta, v katerem na podlagi podatkov državnega statističnega urada, zbranih podatkov s strani izvajalcev in investitorjev ter lastnih izsledkov, ki jih zbirajo na vzorcu njihovih mesečnih

uporabnikov, ugotavljajo razmere v gradbeništvu.

Kot so zapisali, cene surovin in izdelkov ostajajo relativno stabilne že drugo četrletje zapored, višek gradbene sezone pa je ob trenutni odsotnosti večjih pretresov v polnem razmahu.

Cene surovin so se povišale že drugo zaporedno četrletje, tokrat za 3,4 odstotka, a večjih nihanj ni bilo.

Stabilizacijo cen pa zaznavajo pri gradbenih materialih, ki so se pocenili za 1,3 odstotka.

Število gradbenih dovoljenj pada, tokrat za 3,6 odstotka, »To je pričakovano, saj se sedaj realizirajo objekti, načrtovani v prejšnjih mesecih. To vidimo tudi v 4,4-odstotnem porastu gradbenih projektov,« so komentirali

podatek in dodali, da je zasedenost izvajalcev narasla za 15 odstotkov, nekoliko pa so padle tudi cene nepremičnin.

Glede obetov pojasnjujejo, da se trenutno realizirajo projekti, načrtovani v prejšnjih mesecih, zato je namerna po gradnji padla za 5,9 odstotka, a je »ta redni sezonski popravek še vedno nad ravnjo lanskega«.

Anketa o obveznem članstvu v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ob prenovi kmetijske zakonodaje preverja obvezno članstvo kmetov v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije. Vse člane zbornice, kmetovalce in drugo zainteresirano javnost vabimo k izpolnjevanju ankete na <https://www.1ka.si/ClanstvoKGZ>

ali

Sirene opozorijo na prihajajočo nevarnost

Na Gorenjskem že več let niso sprožili siren javnega alarmiranja. Izjema je bil julij, ko so v Bohinju, ki ga je prizadelo uničujoče neurje z veliko materialno škodo in poškodovanimi osebami, sirene učinkovito opozorile na nenaden prihod močnega neurja. Jeseni se lahko obeta tudi mobilni sistem alarmiranja.

MAŠA LIKOSAR

Bohinj – Sistem javnega alarmiranja je v osnovi namenjen obveščanju in alarmiranju prebivalstva ob pojavu nevarnosti, hkrati pa se lahko uporablja tudi za aktiviranje skupin sistema zaščite in reševanja. Sestavljen je iz elektronskih ali motornih siren, ki so postavljene na takih mestih, da njihov glas doseže čim več prebivalcev. Za alarmiranje so zadolženi Center za obveščanje Republike Slovenije, regijski centri za obveščanje, pristojne službe v gospodarskih družbah, zavodih in

drugih organizacijah ter gasilske organizacije.

Kot je pojasnil Matej Kodrič, vodja Regijskega centra za obveščanje (ReCO) Kranj, na Gorenjskem že vrsto let niso sprožili siren javnega alarmiranja. To se je zgodilo le enkrat v juliju, ko so sirene na območju Bohinja opozorile na nenaden prihod močnega neurja. »Rezultat je bil zelo dober, saj so se ljudje hitro umaknili z najbolj ogroženih predelov, še posebno iz jezera,« je dejal Kodrič.

Regijski center za obveščanje Kranj ima v daljinsko nadzorovan sistem javnega alarmiranja trenutno

vključenih 120 siren, ki so razporejene po Gorenjskem. Poleg teh je po Kodričevih besedah v regiji še precej siren, ki niso vključene v centralni sistem, zanje pa skrbijo občine. »Take sirene mogoče aktivirati samo lokalno, na primer z ročnim vklopom v gasilskem domu,« je dejal, ob tem pa dodal, da tudi te sirene počasi nadomeščajo z novejšimi, ki se povezujejo v enoten daljinsko nadzorovan sistem.

Aktiviranje siren izvede ReCO z daljinskim nadzorovanjem ali pa jih aktivirajo ročno v objektih na ogroženem območju. Aktiviranje se vedno izvede na zahtevo odgovornih oseb, kot so vodja intervencije, državni, regijski ali občinski poveljniki CZ, odgovorne osebe UR-SZR, minister za obrambo, vlada RS. »Odgovorna oseba je dolžna tudi podati navodila, kako naj v posameznem primeru ravnajo prebivalci,« je povedal Kodrič.

Splošni alarmni znaki

Znak za opozorilo na nevarnost se uporabi za napoved bližajoče se nevarnosti

visoke vode, požara, ekološke in drugih nesreč. Prepoznamo ga kot enoličen zvok sirene, ki traja dve minuti. Znak za preplah oziroma neposredno nevarnost se uporabi ob nevarnosti poplave, večjem požaru, radiološki in kemični nevarnosti, nevarnosti vojaškega napada ter ob drugih nevarnostih. Gre za zavijajoč zvok sirene, ki traja eno minuto. Konec nevarnosti naznani enoličen zvok sirene, ki traja trideset sekund in se obvezno uporabi po prenehanju nevarnosti, zaradi katere je bil dan znak za neposredno nevarnost. Poleg teh poznamo tudi znak za preizkus siren, ki jih zaslišimo vsako prvo soboto v mesecu ob 12. uri. Izvedejo ga centri za obveščanje kot redni preizkus sistema javnega alarmiranja.

Mobilni sistem alarmiranja

V kratkem se lahko obeta tudi mobilni sistem alarmiranja ob neurjih in nesrečah. Do konca avgusta je namreč v javni obravnavi uredba o vzpostavitvi in zagotavljanju sistema javnega obveščanja

Sirene so postavljene na takih mestih, da njihov glas doseže čim več prebivalcev. / Foto: Tina Dokl

alarmiranja, ki bi lahko zaživel že jeseni. Uredba bo prinesla ustrezno pravno podlago in določila podrobnejše tehnične zahteve za vzpostavitev sistema s strani operaterjev javnih mobilnih komunikacijskih omrežij. »Pričakujemo, da bodo mobilni operaterji nemudoma po sprejetju uredbe začeli vse potrebne aktivnosti za dejansko implementacijo

sistema v praksi ter da bodo prebivalci v primeru neurij in drugih nesreč čim prej dobili sporočila na svoje mobilne telefone,« so pojasnili na ministrstvu za digitalno preobrazbo, ki bo tudi v celoti financiralo vzpostavitev in vzdrževanje sistema javnega obveščanja in alarmiranja za zagotavljanje storitev posredovanja opozorilnih obvestil na vseh območjih.

Znaki za alarmiranje ob nevarnosti naravnih in drugih nesreč / Foto: Tina Dokl

Gasilec onemogočil izvoz na intervencijo

MAŠA LIKOSAR

Bled – Na Bledu, natančneje na Cesti svobode, je v torek okoli 18.30, ko je Gorenjsko zajelo neurje, na turistični vlak med vožnjo padlo drevo. Po podatkih Policijske uprave Kranj so bili na vlaku poleg voznika še štirje odrasli potniki. »Nihče ni bil telesno poškodovan. Na cestnem turističnem vlaku pa je nastala materialna škoda,« so pojasnili. Na kraju so bili gasilci, ki so drevo požagali in odpravili posledice. Ob tem so na PU Kranj dodali, da je 66-letni državljani Avstrije onemogočil gasilec takojšen izvoz na intervencijo. Osebni avtomobil je namreč parkiral pred garažna vrata PGD Bled, na označeno pot, namenjeno intervencijskim vozilom, kjer je to prepovedano. Policisti so

kršitelju na kraju izdali globo, ki jo je plačal v polovičnem znesku 40 evrov. Globa za ta prekršek znaša 80 evrov. »Storil je prekršek po šestem odstavku 65. člena in s tem kršil 18. točko četrtega odstavka 65. člena Zakona o pravilih cestnega prometa,« so pojasnili na policiji. Gasilci PGD Bled so s tehničnimi sredstvi osebni avtomobil premaknili in si tako omogočili izvoz na intervencijo. »Takšna dejanja so skrajno neprimerna, nepremišljena in nespametna. Vsi dobro vemo, da je pri varovanju življenja ljudi in njihovega premoženja vsaka sekunda še kako pomembna in dragocena,« so opozorili na policiji, kjer svetujejo, da vedno parkirate na mesta, ki so za to namenjena, in nikoli na intervencijske poti, parkirne prostore za invalide ...

Brez veljavnega voznškega dovoljenja

Radovljica – Radovljiški policisti so v četrtek okoli pol enih zjutraj ustavili 16-letnega voznika, ki je vozil avtomobil brez veljavnega voznškega dovoljenja za to kategorijo. Po navedbah PU Kranj so mu avto zasegli, obdolžilni predlog pa bo vložen na pristojno okrajno sodišče.

Sodišče mu je izreklo varnostni ukrep

Na okrožnem sodišču v Kranju je v torek potekalo sojenje 28-letnemu Kranjčanu, ki je maja letos večkrat zabodel partnerja svoje mame in ga poskusil ubiti.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Po poročanju STA se je obdolženi torkove obravnave udeležil prek videokonference, saj se, kot je pojasnil, zaradi strahu pred vožnjo s policijskim vozilom ni želel peljati na kranjsko sodišče. V času pripora se zdravi na enoti za forenzično psihiatrijo v Mariboru, kjer želi ostati na nadaljnjem zdravljenju, so navedli v STA.

Kot je pojasnila tožilka Sabina Perko, je obdolženi 9. maja zvečer v družinskem stanovanju v Kranju oškodovanca večkrat zabodel s kuhinjskim nožem v zgornji del telesa, zaradi česar je bilo njegovo življenje ogroženo. »Zgolj hitremu ukrepanju

policistov ter nadaljnji medicinski pomoči gre pripisati, da je preživel,« so besede tožilke povzeli v STA.

Samo dejanje so skladno opisali oškodovanec, obdolženčeva mama in brat, prav tako pa tudi sosed, ki ju je mama prosila za pomoč. Dogajanje so opisali še trije policisti, ki so po maminem klicu na številko 112 prišli na kraj dogodka. Obdolženega so aretirali, preiskovalna sodnica pa je zanj odredila pripor, v katerem zaradi ponovitvene nevarnosti ostaja do pravnomočnosti izrečenega varnostnega ukrepa.

Sodni izvedenec za psihiatrijo Branko Brinšek je navedel, da obdolženi trpi za paranooidno shizofrenijo, ki

povzroča imperativne slušne halucinacije oziroma prisluhe. Poleg tega ima blodnje, motnje mišljenja in čustvovanja, pod vplivom tega pa je že večkrat prišlo do agresivnih izpadov. Iz dokumentacije je tudi razvidno, da so napadi vedno bolj nasilni, do njih pa prihaja ob poslabšanju bolezni, ki je posledica opustitve jemanja zdravil. Sočasno uživanje alkohola stanje še poslabša, je povedal Brinšek in dodal, da je velika verjetnost, da bi tudi v prihodnje prihajalo do takšnih nasilnih ravnanj.

Obdolženi je pojasnil, da je nekaj dni pred dogodkom nehal jemati predpisana zdravila, saj je menil, da bo tako bolje. Poleg tega je

tudi pil alkohol. Kot so opozorili v STA, je obdolženi povedal, da so se v družini sicer dobro razumeli, včasih pa ga je mamim partner po njegovem mnenju provociral, med drugim z izrazom na obrazu, ki si ga je razlagal kot škodoželjnega.

Petčlanski sodni senat pod vodstvom sodnice Polone Kukovec mu je izrekel varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, s čimer so ugodili želji obdolženega in sledili enotnemu predlogu tožilstva ter obrambe. S predlogom se je strinjal tudi zagovornik Zdravko Rus, ki upa, da se bo obdolženi pozdravil in lahko normalno zaživel.

Zahtevno reševanje na območju Storžiča

Storžič – Letalska policijska enota je v sredo popoldne z dežurno GRZS ekipo reševala na območju Storžiča, kjer je slovenski pohodnik padel s poti in se poškodoval. Kraj nesreče je bil v oblakih in nedostopen s helikopterjem, zato je policijska posadka v treh poletih do višine 1.600 metrov pripeljala gorske reševalce, ki so pot do ponesrečenca nadaljevali peš in ga do večera prenesli pod meglo. Odpeljan je bil v zdravstveno ustanovo.

Na štedilniku se je vnela posoda z oljem

Gorje – Blejski policisti so bili v torek nekaj pred 17. uro obveščeni o požaru v stanovanju na območju Gorij. Po podatkih PU Kranj se je vnela posoda z oljem, ki jo je imel 30-letni moški na štedilniku, pri tem pa je pogorela kuhinja. Moškemu je prvo pomoč nudilo zdravstveno osebje. Po navedbah policije naj ne bi bil telesno poškodovan. »Materialna škoda po nestrokovni oceni znaša okoli 30 tisoč evrov,« so pojasnili na PU Kranj.

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

V spomin sestri Miriam

Gospodar življenja je v nedeljo, 23. julija, v njenem devetindevetdesetem letu v svoj objem poklical sestro Miriam, Frančiško Praprotnik. Od nje so se poslovili v sredo, 26. julija, v cerkvi Vseh svetih na ljubljanskih Žalah. Pokopali so jo v grob Družbe hčera krščanske ljubezni.

DAMIJAN JANEŽIČ

Pogrebno slovesnost je vodil upokojeni nadškof Anton Stres. V nagovoru je povedal: »Sestra Miriam je svoje življenje razdala za uboge. Dokler je lahko, je ljudem lajšala telesne in duhovne bolečine.«

Sestri Miriam v slovo sta spregovorila nekdanji tajnik Slovenske karitas Imre Jerebic, ki je s sestro v devetdesetih letih pogosto sodeloval pri posredovanju pomoči za Albance, in župan Občine Naklo Ivan Meglič.

Sestra Miriam je življenje posvetila bolnikom in ljudem v stiski. V njej je že od otroštva zorel duhovni poklic, a se mu zaradi političnih razmer v Jugoslaviji ni mogla

v Naklem. Mladost je preživela v revni delavski družini, ob dveh sestrah in bratu. Kot železničar je bil zaposlen le oče. Mama, po kateri je Francka podedovala bistrost, je skrbela za družino. Preden je odšla v prvi razred, je že znala brati in pisati. Želja po izobrazbi jo je kljub težavam pripeljala na klasično gimnazijo v Ljubljano in nato na študij medicine. V času šolanja je s poučevanjem sošolk, ki so se učile težje, pokrivala oskrbnino pri sestrah usmiljenkah v zavodu Marijin dom v Ljubljani, kjer je stanovala.

V času druge svetovne vojne se je najprej zaposlila na občini v Naklem, nato pa kot hišna pomočnica v Kranju. Ko je vojna minila, je dobi-

družinska zdravnica v Središču ob Dravi.

Leta 1960, ko je oblast ponovno dovolila vstop deklet v Družbo hčera krščanske ljubezni, k usmiljenkam, je odhitela v Beograd. Predstojniki so jo poslali v Peč na Kosovo. Zaposlila se je v bolnišnici za pljučne bolezni. Po nekaj letih dela je naredila specializacijo iz pljučnih bolezni. Pomagala je izkoreninjati tuberkulozo in postavljati temelje bolnišnici za pljučne bolezni v Peči.

Ko je leta 1991 prišel v Srbiji na oblast Slobodan Milošević, je morala oditi. Ravno takrat se je po petdesetih letih odprla prej neprodušna zaprta meja med Kosovom in Albanijo. Predstojniki usmiljenk so v misijon v Albanijo želeli poslati katero slovenskih usmiljenk. Navdušena, da bo končno lahko prišla v pravi misijon, se je prva prijavila. Februarja 1992 sta s še eno, mnogo mlajšo sestro Albanko s Kosova odšli v pristaniško mesto Drač. Tam razen revščine in bolezni nista našli ničesar. Začeli sta graditi samostansko skupnost. S pomočjo dobrotnikov in karitas srednjeevropskih držav, tudi slovenske, sta začeli dobivati živila, higienske potrebščine, zdravila, oblečilo in denar. Sestra Miriam je v skromni sobici začela zdravniško službo. Ob zdravniškem delu je obiskovala revne družine in počevala verouk.

Sestra Miriam, Frančiška Praprotnik (1924–2023)

/ Foto: Ana Ovsenik

Petnajst let je imela ob samostanu v dveh zabojskih lepo urejeno lekarno. Ob podarjanju zdravil je najrevnejšim Albancem delila tudi osnovna živila za njihovo preživetje.

Ko je imela leta 2011, pri sedeminosemdesetih, operacijo kolena, je še mislila na vrnitev v njej ljubi misijon. A žal se je operacija kolena zapletla in morala je ostati v doma. Naselila se je v provincialni hiši usmiljenk v Šentjakobu ob Savi, kjer je

po svojih močeh še pomagala v sestriški skupnosti.

Pri starosti osemdeset let se je naučila dela z računalnikom. Ko je v pokoju imela nekaj več časa, se je posvetila karizmi usmiljenk: »Služiti Jezusu, v ljudeh, ki so v stiski.« Iskriva in pogosto nasmejana sogovornica se je dopisovala z ljudmi iz Slovenije, Albanije, Avstrije, Nemčije in Italije, ki so bili v stiski. Ko so ji zaupali težave, jim je svetovala, in ko so težave minile, se je z

njimi veselila. V velikem intervjuju, ki sva ga napisala ob njeni 90-letnici, je povedala: »Moč črпам v molitvi, s katero sestre prosimo za naše prijatelje in jih izročamo Božjemu usmiljenju in Marijinemu varstvu. Pri tem mi pomaga računalnik in svetovni splet, brez katerega si ne znam več predstavljati svojega apostolata.«

V pokoju je imela več časa tudi za branje knjig in časopisov. Oboževala je rusko klasiko. Redno je spremljala slovensko in svetovno politiko. Brala je virtualne dnevne časopise v slovenskem, albanskem, srbskem, nemškem in še katerem jeziku. Povedala je, da če bi ne imela redovniškega in misijonskega poklica, bi študirala klasično jezikoslovje.

Ko so ji pred petimi leti življenjske moči začele počasi usihati, se je iz redovne hiše preselila v Dom sv. Katarine v Mengšu, ki ga vodi sestre usmiljenke. Od tedaj je bilo njeno glavno opravilo premišljevanje, prebiranje jagod rožnega venca in molitev.

Sestra Miriam je intervju ob 90-letnici zaključila z besedami: »Gospod, hvala ti, vse si prav storil. Vse, kar je kje bilo dobrega storjeno z moje strani, je tvoje delo, jaz pa sem bila le nezadno orodje v tvojih rokah.«

Sestra Miriam je za svoje poslanstvo prejela najvišje odlikovanje Cerkev na Slovenskem, odličje sv. Cirila in Metoda, in priznanje častna občanka občine Naklo.

Iskriva in pogosto nasmejana sogovornica se je dopisovala z ljudmi iz Slovenije, Albanije, Avstrije, Nemčije in Italije, ki so bili v stiski. Ko so ji zaupali težave, jim je svetovala, in ko so težave minile, se je z njimi veselila.

takoj posvetiti. Ko pa je oblast ponovno dovolila vstop novinkam, je odhitela v samostan Družbe hčera krščanske ljubezni, k usmiljenkam v Beograd. Želela je pomagati gobavcem, zato je študirala medicino. A predstojniki so jo poslali na Kosovo in v Albanijo. Starejši Albanci se je še danes spominjajo z velikim spoštovanjem.

Sestra Miriam se je kot Francka Praprotnik rodila leta 1924, na domačiji Pär Tinež, na današnji Stari cesti

la zaposlitev v podjetju Iskra v Kranju.

Oblast je po vojni začela organizirati mladinske sestanke, kjer so napadali Cerkev in papeža. Ker je mislila drugače, in to na glas povedala, so ji vzeli volilno pravico.

S posredovanjem so delavca je dobila vrnjeno volilno pravico in se takoj nato vpisala na medicino. Po končanem študiju je opravila zdravniški staž, nato pa štiri leta delala kot

Kultura

V Galeriji Prešernovih nagrajencev razstava in druženje z nagrajenci Stran 14

Pogovor

Dr. Tomi Trilar, raziskovalec in velik poznavalec živali, predvsem žuželk in ptic Stran 15

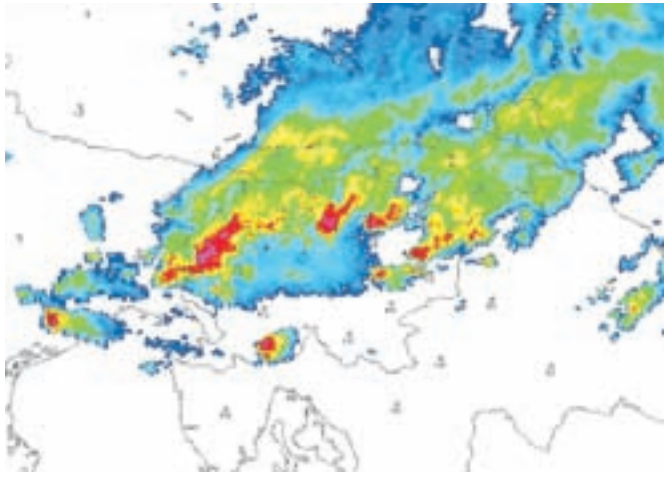

Pogovor

Andrej Šter, dolgoletni vodja konzularnega sektorja in skorajšnji upokojenec Stran 16

Od petka do petka

Radarska slika padavin, s katere je razvidno tudi nevihtno dogajanje nad Ilirsko Bistrico / Foto: Arso

Danijel Bešič Loredan se še ni odločil, ali bo opravljal funkcijo poslanca državnega zbora. / Foto: Tina Dokl

Pomočnica direktorice mariborskega centra za socialno delo naj bi javna sredstva oškodovala za 10 tisoč evrov. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Tornado v Ilirski Bistrici odnašal strehe

ALEŠ SENOŽETNIK

Tudi v tem tednu so neurja po državi povzročala precej preglavic, v torek zvečer pa je naselje Koseze v občini Ilirska Bistrica zajel tornado, ki je odkrival strehe, podiral drevesa in povzročal škodo tudi na drugi in-

V središču tornada je hitrost vetra verjetno dosegala med 130 in 150 kilometrov na uro.

frastrukturi. Po doslej zbranih podatkih je za naše kraje nenavaden in redek vremenski pojav odkril 15 streh, nekaj objektov pa je huje poškodovanih. »Gre za odtrgana ostrešja, v nekaterih primerih celo za betonski venec, kar je zelo redko,« je za STA povedal poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko Sandi Curk. Za prizadete prebivalce so čez noč poskrbeli, večina je prenočila doma, ena od občanek pa je noč preživela pri sosedih.

Na srečo v dogodku kljub izredno močnemu vetru ni bil nihče poškodovan. Po poročanju portala neurje.si so bili leteči delci, ki jih je dvignil tornado, smrtno nevarni. Ocenjena hitrost vetra je na vremenski postaji v Kosezah znašala 107 kilometrov na uro, v središču

vrtnica pa je verjetno dosegala med 130 in 150 kilometrov na uro. »Taki prizori so za naše kraje zelo redki, očitno pa se bomo morali navaditi tudi na take dogodke,« so še komentirali na portalu neurje.si.

V občini so takoj pristopili k interventnim sanacijam, območje je obiskal tudi državni sekretar na ministrstvu za obrambo Rudi Medved.

CSD ni imel dovolj informacij za ukrepanje

Znani so rezultati notranje revizije Centra za socialno delo Savinjsko-Šaleška, ki so jo uvedli po smrti dečka v pregretem vozilu. Po poročanju portala 24ur CSD ni imel dovolj informacij, da bi začeli ukrepanje po uradni dolžnosti in za začetek aktivnosti izvajanja javnih pooblastil posebnega varstva otrok in mladostnikov. Revizija je pokazala tudi, da je strokovni delavec sicer začel ugotavljati dejansko stanje in izvedel določene ukrepe, a bi moral vztrajati pri vzpostavitvi stika z materjo. Delo strokovnih delavcev naj bi preverila tudi socialna inspekcija. Policisti so namreč na domu matere umrlega dečka v preteklosti že posredovali v podobnem dogodku in o tem obvestili CSD. Strokovni delavci pa po poročanju medijev v konkretnem

primeru družine niso obiskali na domu.

Celjsko okrožno sodišče je sicer pred nedavnim mami dečka in njene partnerju zaradi suma povzročitve smrti iz malomarnosti pripor podaljšalo do 20. septembra.

Bešič Loredan še ni prevzel pošte

Tudi v drugem poskusu vročanja nekdanji minister za zdravje Danijel Bešič Loredan ni prevzel pošiljke Državne volilne komisije z dopisom, v katerem ga poziva, naj jo obvesti, ali bo prevzel mandat za nadomestnega poslanca. Pošiljka ga bo čakala na pošti, kjer jo lahko prevzame do 17. avgusta. Če je do tega roka ne bo prevzel, se šteje, da mu je bila 17. avgusta vročena, in začne teči osemdnevni rok za odgovor o odločitvi. Rok se bo tako iztekel 25. avgusta.

Mandat nadomestnega poslanca bi Bešič Loredan prevzel namesto Mateja Arčona za preostanek mandata dobe oz. dokler Arčon opravlja funkcijo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu. Če mandata ne bo prevzel, se pravica prenese na naslednjega kandidata, v tem primeru je to sedanji nadomestni poslanec Aleksander Prosen Kralj.

Kot poroča STA, na DVK poudarjajo, da takšnega primera doslej še niso imeli.

Center oškodovala za deset tisoč evrov

Po poročanju STA je Center za socialno delo Maribor na tožilstvo in policijo vložil kazensko ovadbo zoper eno od pomočnic direktorice centra zaradi suma ponarejanja listin, zlorabe uradnega položaja in pravic, oškodovanja javnih sredstev in nevestnega dela v službi. Pomočnica naj bi javna sredstva oškodovala za najmanj deset tisoč evrov.

Proti trgovini z ljudmi

V nedeljo smo zaznamovali svetovni dan boja proti trgovini z ljudmi. »V Sloveniji so žrtve najpogosteje izkoriščane zaradi prostitucije in spolnih zlorab, medtem ko so druge oblike izkoriščanja redkeje prepoznane (prisilno delo, prisilno izvrševanje kaznivih dejanj, služabništvo). Prijave kaznivih dejanj trgovine z ljudmi v Sloveniji so zelo redke, zato je identifikacija žrtve predvsem posledica proaktivnih dejavnosti policije,« so ob tej priložnosti zapisali na spletni strani Vlade RS in dodali, da je za uspešno odkrivanje in preiskovanje trgovine z ljudmi poleg dobrega dela pristojnih nujna tudi pozornost državljanov, ki bi zaznali in prijavili takšne oblike izkoriščanja.

Slovinci v zamejstvu (914)

Praznični dan na Višarjah

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Rafaelova družba, Zveza slovenskih izseljeniških duhovnikov in Urad vlade za Slovence v zamejstvu in izseljenstvu vabijo v nedeljo, 6. avgusta, v Marijino romarsko središče na Višarjah nad Kanalsko dolino v Italijo. Na 1700 metrov visoki gori, kjer se stikajo tri dežele, trije jeziki in tri velike narodnosti – slovanska, germanska in romanska –, bo že 35. Romanje treh Slovenij, Slovencev iz Slovenije, zamejstva in izseljenstva. Vsakoletno romanje je tudi prispevek k utrjevanju sodelovanja med Slovenci, ne glede, kje živijo. Nedeljski višarski program se bo začel ob pol enajstih, ko bo na ploščadi za cerkvijo prof. dr. Andrej Umek govoril o slovenstvu kot sestavnemu in nepogrešljivemu delu zahodne civilizacije.

Opoldne bo v višarski cerkvi, v njenem oltarju je kip Višarske Marije, kraljice miru, maša, ki jo bo skupaj z izseljenškimi in drugimi duhovniki daroval ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik. Po maši bo za cerkvijo koncert kvarteta klarinetov Godbe ljubljanskih veterancev in pevske skupine Kežarjevi vnuki iz Koroške. Predstavljena bo tudi knjiga o Martinu Krannerju z naslovom S Svetimi Višarjami v srcu. Večina romarjev bo prišla na vrh višarske gore z gondolsko žičnico, najbolj »hodni« pa bodo odšli na vrh peš iz Žabnic v podnožju gore.

Višarski dnevi mladih bodo tudi letos del Romanja treh Slovenij. Začeli so se že včeraj, 3. avgusta, ko so mladi obiskali obmejni Prezid v

Gorskem kotarju na Hrvaškem in spoznali vzorčno Ožboltovo domačijo. Danes so na Notranjskem na tamkajšnji najvišje ležeči kmetiji v Zgornjih Poljanah. Pred jutrišnjim prihodom na Višarje, kjer bodo pomagali pri pripravi na nedeljski dogodek, imajo v programu še obisk Reke in Bazovice.

Mladi umetniki na Rebrci

Jutri, 5. avgusta, se bo v Komendi na Rebrci pri Železni Kapli končal 44. Teden mladih umetnikov, ki se ga je v dveh skupinah udeležilo več kot sto mladih, starih od šest do trinajst let. Pod vodstvom mentorjev in sodelavcev Krščanske kulturne zveze iz Celovca ter rebrškega mladinskega centra so ustvarjali, peli, plesali in risali na temo Drevo. Začetnik

Na Višarjah se bodo v nedeljo znova, že petintridesetič, srečali Slovenci iz Slovenije, zamejstva in izseljenstva. / Foto: Jože Košnjek

dolgoletnega druženja na Rebrci je bil kapelski župnik Polde Zunder, njegovo delo

pa že nadaljujejo mladi, ki so bili sami v otroštvu udeleženci srečanj na Rebrci.

Po svetu

Po Jugoslaviji

»Jugoslavije ni več, zdaj gre za Slovenijo.« Znameniti stavek, ki ga je po plebiscitu 1990 izrekel Jože Pučnik. Jugoslavije kot države res ni več, na jugoslovanskem prostoru pa ostajajo stare in nastajajo nove povezave ...

MIHA NAGLIČ

Reke in mostovi

Najprej priznam, da je v meni nekaj jugonostalgi-ka. Jugoslavije, v kateri sem tudi sam živel skoraj štiri desetletja, nisem doživljal kot neko umetno in nasilno tvorbo. Hkrati pa po njenem razpadu in predvsem po hudem nasilju, v katerem se je zgodil, njenega konca ne obžalujem. Želim si, da bi se nam tudi tiste štiri od jugoslovanskih republik, ki še niso v EU – Srbija, Črna gora, Makedonija in BiH –, v tej povezavi čim prej pridružile. Saj je navsezadnje tudi EU nekakšna federacija, Bruselj pa je včasih še bolj avtoritaren od Beograda, le da svoje zahteve uveljavlja na drugačne načine. Republike, ki so sestavljale zadnjo od Jugoslavij, so že več kot tri desetletja samostojne države, med njim pa se spletajo nove povezave. Tudi nekdanje niso povsem pretrgane. Ko je v tedanjih duhovih nastajala prva Jugoslavija, je Ivan Cankar preroško zapisal, da smo si njeni narodi po krvi bratje, po jeziku bratrance, po kulturi pa tujci. To se je v praksi sobivanja, ki je trajalo sedem desetletij, večkrat potrdilo in Jugoslavija je dvakrat razpadla, najprej aprila 1941

in nato še junija 1991 in v letih, ki so sledila. To se je zgodilo na politični in vojaški ravni, pri čemer upoštevamo znano spoznanje, da je vojna nadaljevanje politike z orožjem. Ostajajo pa vezi na drugih ravneh naravnega in družbenega sobivanja. Ena od naravnih povezav je 990 kilometrov dolga reka Sava. Pred leti smo si lahko ogledali odlični dokumentarci Sava, ki ga je leta 2021 posnel britanski režiser Matthew Somerville. Potoval je po Savi navzdol, od Zelenice do Beograda, in se pogovarjal z ljudmi, ki živijo ob naši skupni reki. Njen glas je v filmu upodobila odlična hrvaško-ameriška igralka in pevka Mira Furlan (1955–2021) in o tej vlogi povedala, kar sledi. »Živimo v svetu, ki goji sile sovraštva, strahu in hujskaštva. Projekt, kot je Sava, v takšnem svetu predstavlja žarek upanja. Spomni nas na moč narave, ki je ljudje in njihova politika nasilja ne morejo ukrotiti. Reka presega vse delitve in ponuja jasen nauk, za katerega se zdi, da ga ljudje ne moremo ali nečemo slišati. Kot državljanka nekdanje Jugoslavije, države, ki jo je uničila morilska politika, projekt vidim kot del nujno potrebnega procesa zdravljenja – za to območje in tudi širše.« Seveda

imamo tudi reke, ki delijo. Najbolj znana od takih naj bi bila Drina. Po vrnitvi z nedavne balkanske rajže sem šele prvič, priznam, prebral Andričev roman Most na Drini. Tega je dal njegov graditelj Mehmed paša Sokolović postaviti zato, da bi povezal svoj rojstni kraj v Bosni s prestolnico turškega imperija Istanbulom – preko Srbije. Most čez reko, ki ločuje zahodni del jugoslovanskega prostora od vzhodnega, je bil torej zgrajen kot poskus povezave. Drina ima slej ko prej svoj levi in desni breg, teče pa v Savo ...

Smisel obeh Jugoslavij

Danes je razširjeno prepričanje, da sta bili obe Jugoslaviji pomota in izgubljeni čas. To seveda ni res. Vsakemu od njenih narodov sta nekaj pomenili. Slovenci smo v prvo od obeh, v Kraljevino SHS, vstopili prostovoljno, pod vodstvom obeh polov tedanje slovenske politike, klerikalnega in liberalnega, arhitekta slovenske poti v Jugoslavijo sta bila Janez Ev. Krek (duhovno) in Anton Korošec (politično), voditelja SLS. Slovenci ob koncu prve svetovne vojne enostavno nismo imeli boljše in bolj realne možnosti od te. V Titovi Jugoslaviji smo dobili svojo republiko in

ponovno pridobili večji del po prvi svetovni vojni izgubljene Primorske. Objektivno gledano je šele ob koncu osemdesetih dozorela možnost, da si ustvarimo svojo državo. In smo si jo, s plebiscitno voljo in v enkratnem in za nas ugodnem spletu mednarodnih okoliščin. Če tega ne bi bilo, bi osamosvojitve ne bila mogoča. Ločitev je bila po eni strani evforična, po drugi boleča. Vezi z drugimi Jugoslovani pa po njej ostajajo ali pa se spletajo na novo.

Človeške vezi

Obe Jugoslaviji sta bili sicer najprej res predvsem politični tvorbi, a v obeh so se spletle tudi številne druge vezi. Najvidnejše so bile seveda gospodarske. Jugoslovanski trgi so v razvoju slovenskega gospodarstva odigrali veliko vlogo. Spletle pa so se tudi mnoge druge, zlasti kulturne vezi. Veliko je bilo tudi čisto človeških, na medosebni ravni. V poprejšnjih dveh zapisih v tej seriji sem povzel svojo nedavno počitniško pot po Balkanu. Ta članek pa je poskus premisleka o jugoslovanskem svetu, kakršen je bil in je še danes. Potovanje me je potrdilo v prepričanju, da so jugoslovanske povezave trajne in jih je smiselno vzdrževati.

Pogled na Savo (levo) in Donavo v Beogradu, v njenem sotočju je otok Veliko ratno ostrvo. / Foto: Wikipedija

Nobelovec Ivo Andrić pred mostom na Drini, ki je glavni junak istoimenskega romana. Zgradili so ga v letih od 1571 do 1577. / Foto: Wikipedija

Pogled na Sarajevo, mesto najbolj markantnih dejanj v jugoslovanski zgodovini: atentat 1914, olimpijske igre 1984, obleganje mesta 1992–1995 ... / Foto: Wikipedija

Nove knjige (696)

Hodopisi

MIHA NAGLIČ

»Začnemo hoditi v strmi zeleni breg, z naše leve strani prismrdijo ovce. Ustavimo se pri Pečnikovi domačiji, ki je nekoč gostila sirote, otroke, ki jim je vojna vzela starše. Prizor poznamo iz knjige. 'Nič posebnega,' pravi Zdravko, 'takih otrok je bilo polno tod okrog.' 'Vojn ne gre razlagati,' citira Zdravko pisateljico Ingeborg Bachmann, 'potekajo po iracionalnih mehanizmih, poganjajo jih ideologije.' Kasneje se v okviru diskusijske delavnice in branja pisanja raziskovalnih esejev razvije debata o iracionalnosti in racionalnosti vojne. 'Vojna je še kako racionalna,' menijo nekateri. Dobro premišljene poteze na šahovnici, preračunavanje preživetja, iz dneva v dan, bogatenje na račun

vojne, preizpraševanje pravih in nepravih strani, sprenevedanja in laži. A vendar se v vrtincu dogodkov računni večkrat razblini, kot nam govori Majine besede, postanejo nepomembni, banalni, absurdni. Ko smrt zareže v družino, ko otroci izgubijo pred svojimi očmi starše, ko pogum in strah skupaj, z roko v roki, sežeta v zgodbo. Vzpenjamo se do sledeče postaje sredi gozda, kjer med zelenjem rastejo ostanki hiše, ostanki zgodbe o vojnem pobojju. Preberemo odlomek iz romana Angel pozabe (Haderlap, 2012), gledamo ruševine, potopljene v zeleno rastje, tu in tam slišimo čebljanje ptic. 'Možgani so se lepili po drevesih,' zarežejo prebrane besede. Natanko tu so se lepili, natanko na ta drevesa, ki nudijo oporo našim hrptom. Na

kakšen način pokrajina vpije zgodovino? Strelni naboji se zrastejo s strukturo debla, čez leta postanejo nerazdružljivi, možgani zdrsijo do korenin. Na tak način pokrajina objame zgodovino. Brez besed, raztopljen v gozdni prsti. Humus zgodovine. Meso sveta. 'Vrt, ki se sam obnavlja, tridimenzionalna litera-

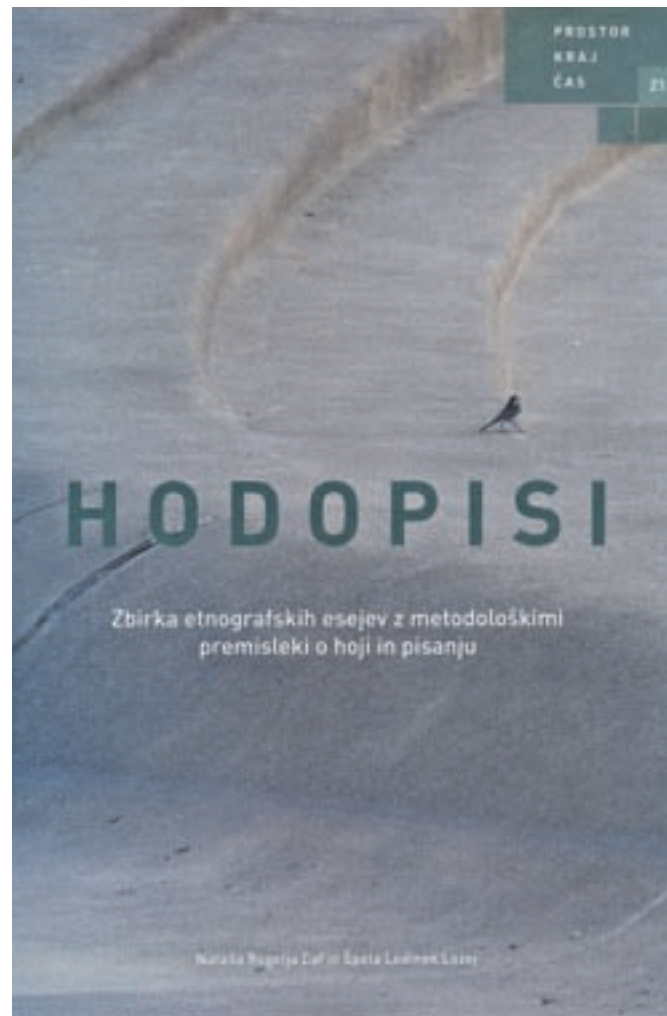
Nataša Rogelja Caf in Špela Ledinek Lozej, Hodopisi, Založba ZRC, Ljubljana, 2023, 214 strani

tura,' pravi Zdravko in kaže na rože nad ruševinami. Poslušamo besede Maje Haderlap o pomenu bodočnosti, v svetu, zazrtem v preteklost ...« (str. 130–131)

Gornji odlomek je iz študijozne in hkrati izkustvene knjige, katere ključne besede so: hoja, pisanje,

eksperimentalno etnografsko pisanje, raziskovalni esej, mobilno opazovanje z udeležbo, hodinar. Hodinar? V angleščini: »walking seminar«. Hodopisi pa so »Footnotes«. Vsebinsko knjige razloži tudi njen podnaslov: Zbirka etnografskih esejev z metodološkimi premisleki o hoji in pisanju. Hodopi-

sov je sedem, odlomek je iz tistega z naslovom Med pozabo, spominom in zgodovino koroških grap. Vodi nas po sledovih znamenitega romana Maje Haderlap. Ko hodimo, beremo iz okolja; ko beremo, hodimo po duhovnih pokrajinah, v hodopisih je oboje v enem ...

Poletje s Prešernovimi nagrajenci

V Galeriji Prešernovih nagrajencev v Kranju je poleti na ogled obsežna razstava likovnih del in fotografij, ki so jih v galerijsko zbirko pridobili v zadnjih sedmih letih. V avgustu in septembru bo sledilo več dogodkov in druženj s Prešernovimi nagrajenci.

IGOR KAVČIČ

Že prihajajoči torek, 8. avgusta, bo ob 20. uri pod grajsko lipo na dvorišču gradu Khislstein gost Dušan Jelinčič, tržaški pisatelj, novinar in alpinist ter letošnji nagrajenec Prešernovega sklada. Z njim se bo pogovarjala dr. Nelida Nemec, beseda pa bo med drugim tekla tudi o njegovi najnovejši knjigi Šepet nevidnega morja, dvanaest let svinca. Nagrajena je bila na literarnem natečaju, ki sta ga ob 90. obletnici ustrelitve bazoviških junakov in ob 100. obletnici požiga Narodnega doma v Trstu razpisali Mladika in Slovenska prosveta. Več o drugih dogodkih v okviru Poletja s Prešernovimi nagrajenci, ki se bodo še zvrstili v avgustu in septembru, v zaključku tega besedila, v katerem se bomo najprej posvetili obsežni razstavi izbranih likovnih del in fotografij, s katerimi so v zadnjih sedmih letih obogatili stalno galerijsko zbirko.

Edinstvena zbirka

Galerija Prešernovih nagrajencev, ki deluje v okviru Gorenjskega muzeja, je v ekskluzivnem predstavljanju prejemnic in prejemnikov najvišjih državnih nagrad za dosežke in življenjske prispevke v slovenski kulturi in umetnosti vsekar edinstvena. Od sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko so bili postavljeni temelji za današnjo bogato zbirko del Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost in kasneje tudi galerijo, je galerijski fond narasel na več kot 1600 del.

Samo od leta 2016 do danes so v galerijsko zbirko pridobili kar 705 del, od tega

Vodja Galerije Prešernovih nagrajencev mag. Marko Arnež ob delu Rizi-bizi (2003) kiparja Mirka Bratuše, ki je nagrado Prešernovega sklada prejel leta 2005 / Foto: Igor Kavčič

516 fotografij. Gre za dela 43 avtorjev, od tega je kar 23 novih, med njimi so tudi vsi nagrajenci zadnjih let. Poleg tega so v zadnjih sedmih letih v galeriji pripravili 50 razstav, izdali 25 katalogov, posneli 36 filmov, izdali 9

pesniških zbirk in 2 monografiji.

Iz omenjenega nabora del sta umetnostna zgodovinarica Breda Ilich Klančnik in vodja galerije Marko Arnež izbrala 94 del 44 avtorjev. »S pričujočo razstavo želimo

opozoriti na našo bogato stalno zbirko Prešernovih nagrajencev, tokrat izključno z deli, ki smo jih v galerijo dobili po letu 2016. Dela iz prvega obdobja galerije smo leto pred tem predstavili ob njeni dvajsetletnici tudi v obsežni monografiji,« je povedal Marko Arnež in dodal, da je poleg del nagrajencev iz zadnjih let na ogled tudi nekaj del umetnikov nagrajencev, ki jih doslej še ni bilo v zbirki.

Od Beera do Gasparija

V uvodnem delu, sprejemni sobi galerije, so predstavljene publikacije, ki so izšle v zadnjih letih, plemenitijo pa jih fotografski portreti letošnjih nagrajencev, ki jih že tradicionalno pripravi fotograf Tone Stojko, prav tako nagrajenec Prešernovega sklada.

Prilicje sta soavtorja razstave namenila nekaj zadnjim pridobitvam, med drugim je na ogled veliko platno Sandija Červeka iz njegovega črnega obdobja, tu je kozmogram Marka Pogačnika, pa delo Rizi-bizi kiparja Mirka Bratuše in platno Metke Krašovec iz leta 1976 z naslovom Bolniška postelja VII, zanimiv je diptih Franca Novinca iz njegovega zgodnjega ustvarjalnega obdobja. Ob delih na papirju Živka Ire Marušiča je na ogled tudi veliko platno z naslovom Slovenska aktualna politika, ki sta ga posebej za galerijo skupaj ustvarila Zvonko Čoh in Milan Erič. Platni Aleksija Kobala in Silvestra Komela ter deli letošnjega nagrajenca Nikolaja Beera plemenitita sosednji galerijski prostor.

Prvo nadstropje tokrat pripada avtorjem, ki so v zbirki zastopani z več deli.

»Bogato so zastopani fotografi, saj smo v zadnjih letih pridobili več kot tristo fotografij. Najobsežnejši opus je podaril Stojan Kerbler, tu pa so še Milan Pajk, Boris Gaberščik, Joco Žnidaršič in že omenjeni Tone Stojko,« pove Marko Arnež in doda, da je prav tako veliko del Vinka Tuška galeriji podaril njegov sin, slikar Marko Tušek. »Trenutno v mes-

Oblaka in nedavno premilenlega kiparja Draga Tršarja. Galerija je v zbirko pridobila več kot trideset portretov sodobnikov s področja kulture in umetnosti. Navdušujemo se nad portreti Rudija Šeliga, Nika Grafenauerja, Andreja Jemca, Daneta Zajca, Edvarda Kocbeka, Draga Jančarja, Borisa Pahorja, Jakoba Ježa, Marjana Pogačnika ...

Od leta 2016 do danes so v stalno zbirko Galerije Prešernovih nagrajencev pridobili 705 del, od tega 516 fotografij. Gre za dela 43 avtorjev, tako starejših kot nagrajencev zadnjih let. V sedmih letih so v galeriji pripravili 50 razstav, izdali 25 katalogov, posneli 36 filmov, izdali 9 pesniških zbirk in 2 monografiji.

tu iščemo lokacijo v notranjosti kakšne javne ustanove, kamor bi lahko umestili Vinkov ambient iz betona, ki ga je pred časom restaviral Marko.« Ogledamo si video Eme Kugler in delo prav tako letošnjega nagrajenca Hermana Gvardjančiča. Tu je tudi Vran Mirsada Begića, ki ga je izdelal kot hommage Jožetu Tisnikarju.

Prava posebnost sta originalni risbi Tomaža Lavriča za strip Tolpa mladega Ješue in Zvitorepca Mikija Mustra, v prehodni sobi so na ogled dela »starih znancev« galerije Lojzeta Spacala in Vladimirja Makuca.

Tokrat imenovana »ženska soba« v ogled ponuja zadnja dela Alenke Gerlovič, gre namreč za akvarele, ki jih je ustvarjala v Botaničnem vrtu v Ljubljani, in izbor grafik iz podarjenega opusa Tince Stegovca. Tu gostuje tudi animirani film Box Dušana Kastelica.

V najbolj intimnem prostoru galerije so tokrat na ogled dela slikarja Valentina

Galerijski prostor v drugem nadstropju je namenjen starejšim mojstrom, kot so Božidar Jakac, Kiar Meško, Tine Kos, Nande Vidmar, Marij Pregelj, Zoran Mušič, Miha Maleš, pa tudi gvaš Maksima Gasparija z motivom Franceta Prešerna. Arnež pove, da v Galeriji manjkajo dela le še okrog 35 avtorjev, kar je približno slaba tretjina vseh likovnih umetnikov – Prešernovih nagrajencev.

Dogodki z nagrajenci

Po pogovornem večeru z Dušanom Jelinčičem ta torek bodo sledili še štirje četrtkovni večeri s Prešernovimi nagrajenci, 31. avgusta bo klavirski recital imel Drago Ivanuša, 7. septembra bo sledil večer poezije z dr. Andrejem Medvedom, teden kasneje, 14. septembra, bo večer z Iztokom Mlakarjem, zaključni dogodek 21. septembra pa bodo med drugim oplemenitili tudi Breda Ilich Klančnik, Lev Menaše in Herman Gvardjančič.

Začetek Festivala Radovljica

V soboto se bo s prvim koncertom začel letošnji, že 41. Festival Radovljica.

IGOR KAVČIČ

Festival bo v soboto v Radovljiški graščini odprla švicarska vokalistka in harfistka Hanna Marti s programom Bisclavret – Zgodba o volkodlaku. Francoska pesnica Marie de France je bila povezana z dvorom angleškega kralja Henrika II. Na koncu 12. stoletja je zapisala več

keltskih legend, ki jih je slišala pri bretonskih minstreljih, tudi zgodbo o prevaranem volkodlaku Bisclavretu. Specialistka za srednjeveško glasbo Hanna Marti jih predstavlja z lastno glasbo.

V ponedeljek bo v cerkvi sv. Petra nastopil festivalski baročni orkester pod vodstvom Domna Marinčiča, pridružili pa se jim bodo

svetovno znani pevski solisti. Izvajali bodo Scarlattijevo zgodnejšo uglasbitev svetopisemske zgodbe o Juditi iz leta 1693.

V četrtek bodo sledili Kraljevi koncerti, ki jih bo izvajala vodilna slovenska glasbenica na kljunasti flavti Mateja Bajt. Spremljala jo bosta čembalist Johannes Maria Bogner in Domen

Marinčič z violo da gamba. Skladatelj François Couperin je v zbirkah Kraljevih koncertov in Novih koncertov zbral komorne koncerte, ki so nastali za Ludvika XIV. v zadnjih letih njegove vladavine. Skladbe so večinoma zasnovane kot suite z uvodnim preludijem in francoskimi plesnimi stavki v dvorski tradiciji.

Mateja Bajt / Foto: Jaka Babnik

Pogovor

Ali prav se piše škržat ali škržad ...

Legendarne basni Zverinice iz Rezije, ki jih je etnolog Milko Matičetov zbral med letoma 1962 in 1973, so ene bolj znamenitih pravljic, kar jih pozna slovenski rod. In prav Matičetov je tisti, ki se je zelo veliko ukvarjal z izvorom besed. »On je rekel, da škržati izvirajo iz gorenjščine, a da imamo Gorenjci samo škržate, ki pojejo v ultrazvoku, ki ga sploh ne slišimo. Zato je treba uporabiti primorski izraz škržadi ali škržaki, uveljavljati je nato začel škržade ...«

KLARA MRAK

Dr. Tomi Trilar, raziskovalec in velik poznavalec živali (predvsem žuželk in ptic), deluje kot muzejski svetnik na Kustodiatu za nevretenčarje v Prirodoslovnem muzeju Slovenije in je vodja Slovenskega arhiva živalskih zvokov. Predan raziskovalec škržatjega sveta vse vrste poimenuje škržadi, tudi tiste, ki bivajo na Gorenjskem (zadnji slovenski pravopis sicer dopušča obe obliki poimenovanja, a daje prednost škržatu). Dr. Trilar je strikten pri uporabi škržada. »V Sloveniji je 16 vrst škržadov. Tiste na Primorskem slišimo, tu na Gorenjskem pa jih redko, ker pojejo v ultrazvoku. Menim, da so škržadi tropskega izvora, kje točno na planetu so se razvili, ne vemo, je pa običajno pri vsaki živalski in rastlinski skupini, da se je v evolu-

jugu na polotoke v t. i. refugije. V toplih območjih so tam preživeli ledeno dobo, ko se je led začel umikati in se je ledena doba končala, so se spet vzpostavili taki pogoji, ki jim ustrezajo. Iz refugijev so se širili nazaj s polotokov na celino.«

Škržati živijo tudi na Gorenjskem

»Pri nas gredo do drevesne meje, na Vršiču, denimo, jih najdemo še na vrhovih zadnjih macesnov, na celem pobočju Karavank, pa od Mojstrane gor, v tistih borovcih so povsod.« So pogoj za bivalno okolje borovci? »Ne, ne, borovci so samo kazalnik, da je pobočje termofilno,« odgovori dr. Trilar. Živijo pa lahko kar visoko. »V regiji Ticino v Švici, kjer je malo mediteranskega vpliva, gredo v borove gozdove na 2200 metrov, v Himalaji so pa na 4700 metrih.«

Dr. Tomi Trilar med lovljenjem zvokov škržadov / Foto: Katarina Prosenec Trilar

»Seveda je v džungli problem elektrika. Šli smo tako daleč, da ni bilo smiselno s seboj nositi agregata. Pridemo na cilj in med urejanjem tabora zaslišimo, kako začne nekdo žagati na 'sekular'. Sem rekel: 'Pa kaj me zafrkavate, da tu ni elektrike ...' No, ampak ta zares močan zvok je bilo škržadovo petje – od takrat temu škržadu pravimo sekular.«

ciji nekje razvila, se razširjala v nova okolja, in ko je zasedala nove življenjske prostore in se srečala z novimi življenjskimi okoliščinami, je evolucija povzročila, da so se populacije ločile med sabo in so nastale nove vrste,« razlaga sogovornik. »Velik prelom v evoluciji so bile ledeno dobe. Škržadi so toploljubni, zato jih je v času ledenih dob potisnilo proti

Kako je z njihovo življenjsko dobo? »Odvisno, kaj razumete pod življenjsko dobo,« se nasmehne sogovornik. »Odrasli osebki živijo nekaj tednov, odvisno od tega, kako hitro najdejo samico in se sparijo. Vsak samec se spari samo enkrat, potem ne poje več, ne išče več samice in počasi pogine. Najdaljši razvoj škržada od jajčeca dalje pa lahko traja tudi 21 let!

V Ameriki obstajajo vrste, ki jim rečemo 13- in 17-letni škržadi, včasih pa se v 17 letih ne razvijejo do konca in potrebujejo še štiri leta, da se do konca izležejo, ampak to je res velika izjema. Večina manjših škržadov ima dvoletni razvoj, mogoče kakšni ličinki uspe, da se izleže že po enem letu, pri večini večjih, ki jih slišimo, razvoj traja od dve do tri leta, v gorskem gozdu pa lahko do šest let.«

Z napevi privabljajo samice

Oglašajo se samo moški škržati, in to zato, da privabijo samice. »Samica nima organov, s katerimi bi proizvajala napeve, zna pa utripati s krili in povzročati klike. Pri delu škržadov, ki so si sorodni med sabo, samice samcu s klikanjem s krili signalizirajo, da pride. Del škržadov, kjer se pri samcih ni razvil mehanizem signaliziranja s klikanjem, pa samice priletijo k samcem in se sparijo; 13- in 17-letnih škržadi, ki so razširjeni v Severni Ameriki, so tako veliki in tako glasno se oglašajo, da se ne da pogovarjati. To sem doživel v univerzitetnem kampusu.« Dr. Trilar se spomni tudi prigode z odprave v Jugovzhodni Aziji. »Nekoč smo šli za nekaj dni s čolnom po reki navzgor v džunglo, nato še peš čez greben, seveda je tam problem elektrika. Šli smo tako daleč,

da ni bilo smiselno s seboj nositi agregata. Pridemo tja, pa med urejanjem tabora zaslišimo, kako začne nekdo žagati na 'sekular'. Sem rekel: 'Pa kaj me zafrkavate, da tu ni elektrike ...' No, ampak ta zares močan zvok je bilo škržadovo petje – od takrat temu škržadu pravimo sekular.«

Jutranji mrak

Škržadi začnejo peti takrat, ko so zadosti ogreti od sonca. Oglašajo se v časovnih oknih. Eno od takih časovnih oken v džungli, ko se oglašajo veliko vrst, je jutranji mrak. »To je od takrat, ko je že zadosti svetlo, do nekaj minut po sončnem vzhodu. To je kake tričetrt ure obsegajoče časovno okno, v katerem lahko, če je dober primarni deževni gozd, v katerem nikoli niso sekali, poje tudi 15 vrst. To petje imenujemo jutranje fanfare in ti pojejo okrog sedmih zjutraj. Enkrat odpoje, odleti, tristo, štiristo metrov stran; ko se eden zbudi, se zbudi ista jata in se premikajo v isti smeri. Ko časovno okno mine, utihnejo in naslednji dan jih dobiš v isti krošnji in nadaljuješ snemanje zvokov na istem mestu. To tehniko uporabljamo za lov samcev, predvsem tistih, ki imajo manjšo populacijo. Pojejo visoko na drevesih, v enem drevesu lahko poje nekaj tisoč samcev. Ko samec

odpoje svoj napev, ima samica približno dvesto milisekund časovnega okna, da v njem klikne, potem samec kot odgovor na ta klik zleti iz krošnje in nazaj v krošnjo v smeri samice. Če je ne zasliši, ker ni prisotna, potem samo odleti ven in nazaj v krošnjo. Če v takem primeru stojiš pod krošnjo in klikaš, ti samci zletijo na roko. V Evropi tega ne moreš doživeti, ker niso tako pogosti, pri gorskih škržadih to uporabljamo za lov.«

Iz Stražišča v Ljubljano

Dr. Tomi Trilar je svoje otroštvo in mladost preživel v Stražišču, zdaj z ženo živita za Bežigradom. Nad svetom zvokov, ki jih mnogi ne opazijo, je fasciniran. Škržatovo petje je eno tistih, ki nas v poletnih mesecih, sploh če smo nekje ob morju, lahko pomirja, lahko pa vznemirja. Tudi v glasbo so jih že vkomponirali. »Boštjan Perovšek se je že veliko ukvarjal s tem, konec koncev je škržadov zadek živo glasbilo,« razloži dr. Trilar. »Na zadku ima pokrovčke, s katerimi pokriva opnice, ki jih ima bočno nameščene na prvem členu zadka. Ta opnica ima ploščico, na katero je pripeta mišica, ki gre na drugo stran telesa in se tam vpenja. Opnica ima rebra, in ko z mišico potegne to ploščico, na vsakem rebrcu nastane pok.« Na platenki vode

mi pokaže, kako je to videti. »Takim strukturam rečemo, da so bistabilne. Opnica naredi serijo pokov, in ko mišica popusti, gre nazaj. Poleg tega pa je cel škržadov zadek votel, saj imajo živčni sistem na trebušnem delu in ima tu samo nekaj ostankov prebavil, vse drugo pa je votlo in deluje kot resonančni prostor, kot telo pri kitari.«

Nekatere slišimo, nekaterih ne

Med najinim pogovorom mi dr. Trilar predvaja veliko zvokov škržadov, nekaterih, pravi, on ne sliši. »Vi slišite?« »Ja, jaz ga slišim.« »No, jaz pa ne ... – ampak tudi vas to čaka,« se navihano nasmehne. »Človek ima v notranjem ušesu polža in ta polž ima opno, na kateri so čutne celice. Opna se z leti počasi oži in zaradi tega, ker je različno široka, na različni oddaljenosti različno zavibrira. Tista frekvenca, ki zavibrira, vzburi čutnice, ki so na opni, in te sporočijo signalom, katera frekvenca je. Tako možgani razlikujejo melodije med sabo.« S starostjo čutnice za nizke in visoke frekvence odmirajo in se ožijo, pove Trilar. »Vsako uho ima svoje karakteristike. Imam kolega, ki je slišal do 22 kilohercev, recimo zdravo mlado uho sliši do 20 kilohercev. Ampak ... potem smo izumili slušalke, ki si jih tiščimo v ušesa, in naglas poslušamo glasbo. Vse to povzroča, da čutnice za nizke in visoke tone hitreje odmirajo.« Sogovornik sicer sliši ogromno zvokov, ki jih običajno preslišimo, ker nismo zadosti pozorni, da bi jih ujeli v svoje sluhovode. »Super je to, zanimivo je. Slišim vsakega ptiča, vsakega žužka, ki je toliko glasen in v taki frekvenci, da jo slišim oziroma zaznam. Spomladi zaslišim prvega murna, prvo lastovko, ki pride nazaj, prvo šmarnico, ki zapoje na strehi, ali pa belo pastirico, ko pride s selitve spomladi. V splošnem ljudje, če že slišijo zvoke iz živalskega kraljestva, zvone pomešajo. »Res je, mešajo škržade, marsikatero kobilico, murne, ki jih je cela kopica: od hišnega, močvirskega, bordskega, ki poje v Goriških brdih, v vinogradih, stepskega najdemo na prekmurskih ravninah, črnoprogi domuje na krasu. Gozdni murn je skrivnosten in zelo tiho poje, težko ga je slišati, pa vinski čriček, ki je sicer nežna, prozorna žival, a je kar glasen.«

Jesenov škržat je najbolj znana vrsta v Sloveniji. / Foto: Tomi Trilar

Zanimivosti

Služba, ki je hočeš ali nočeš povezana s človeškimi usodami

Junija, le nekaj dni pred njegovim 65. rojstnim dnevom, je na enem pogovornih večerov na gradu Dvor v Preddvoru Ivka Sodnik gostila sogovornika, ki so ga obiskovalci z navdušenjem poslušali in jih je med drugim navdušil tudi s svojim smislom za humor ter pogledom na življenje, dolgoletnega vodjo konzularnega sektorja na ministrstvu za zunanje zadeve Andreja Štera.

ALENKA BRUN

Andrej Šter je po izobrazbi pravnik, smo pa tokrat izvedeli tudi, da naj bi bil izjemno priden gimnazijec. Kasneje je vedno delal v poklicih, kjer je bil eden

in Metoda. V zanj značilnem načinu opisovanja situacij se spominja, kako so se pravzaprav prvič srečevali s tovrstno organizacijo, glede na to, da so imeli z njo toliko izkušenj kot z lastno smrtjo – torej nič, kot se je humorno

pomaga. Zgodilo se je tudi že, da je bilo v večji del svetla potovanje onemogočeno. Vendar je bilo vedno tako, da če je bila nekje velika nesreča, je bilo mogoče pomoč ponuditi od drugod. Pri covidu-19 pa je naenkrat pre-

se jih Šter spominja z navdušenjem in jih je seveda z veseljem še enkrat delil z občinstvom. Zlasti tisto znamenito o gospodu, ki se na drugi strani sveta enostavno ni strinjal z nobeno rešitvijo, ki so mu jo na konzulatu predlagali ... Ta je čez noč postala viralna in so se o njej razpisali tako rekoč vsi mediji.

Poštenjak in poseben človek

Ko se danes ozira nazaj, je Andrej Šter jasen, da ni bilo enostavno. Upa sicer, da se s takšnimi ali podobnimi razmerami ne bomo več srečali, v nasprotnem primeru se bomo verjetno spet učili od začetka, meni. Takrat se je namreč oblikovala neformalna skupina ljudi, ki pa je kasneje prenehala delovati. Sam je sicer poudaril, da nas potovanja bogatijo, zato naj le potujemo, dodatno pa opozoril, naj se kljub vsemu prej prepričamo, ali je res pametno iti recimo v Sudan samo zato, ker so cene aranžmajev nizke. Nekje namreč obstaja vzrok zanje. Mogoče v nedavnem državnem udaru, morda v nemirih in je udar pred vrati ...

Ob tem je beseda nanesla na Toma Križnarja, ki so ga tudi že reševali iz zapora v Sudanu. Šter nam je zaupal, da ga zelo ceni, ker je zelo poseben človek, velik humanist, poznavalec različnih delov sveta. Najbolj pa ga spoštuje zato, ker se je vse, kar je napovedoval, uresničilo. »Prizadeva si, da bi prvotna ljudstva, kulture obstale. In če se nekaj odloči, to tudi stori. Je res poseben človek, velik poštenjak.« Včasih ga Križnar pokliče in reče, da ne kliče zato, ker bi bil v nevarnosti, le da mu pove, da je res za eno »škarpo«, malo sicer streljajo, drugače pa je vse v redu ... »Zna poskrbeti zase. Sem pa vseeno zelo vesel, da vem, kje je,« je bil iskren Andrej Šter.

Konzularna služba v mirnih dneh

Dejavnost konzularne službe je bolj kot ne duharmorna, je v humorstem stilu nadaljeval Šter, a je njegova razlaga kmalu dobila resnejši prizvok. Izdajajo overjene poslovne dokumente, vizume za tiste, ki jih potrebujejo, pomagajo, sodelujejo

pri dovoljenjih za prebivanje, je našteval. Zanimive so tudi zgodbe o porokah s tujimi državljani ali državljan-kami. Dodal je, da bi včasih najraje komu že na začetku svetoval, naj še enkrat premisli, preden izreče usodni da ... »Pa fino je vedeti, da če se odločite za poroko na Maldivih, takšna poroka pri nase ne velja, saj vas tam poroči njihov verski poglavar,« je pripovedoval. Med drugim poskušajo tudi po naj-

predsednik slovenske asociacije tega viteškega reda, katerega vodilo je zaščita vere in pomoč ubogim, kar po njegovem mnenju niti ni daleč od konzularne dejavnosti. In če rečemo, da pomoč ljudem predstavlja eno njegovih strasti, je znano, da je njegova druga strast literarna junakinja Pika Nogavička. Tako smo v nadaljevanju izvedeli tudi, kako je Astrid Lindgren knjigo sestavila iz zgodbic, ki jih je otrokom

Andrej Šter je po izobrazbi pravnik, bil pa naj bi tudi izjemno priden gimnazijec. Kasneje je vedno delal v poklicih, kjer je bila eden pomembnejših elementov tudi komunikacija. Zlasti v konzularni dejavnosti je ta zelo pomembna. »Za tistega, ki je ne obvlada ali mu je težko prisluhniti sogovorniku, je bolje, da razmišlja o kakšnem drugem poklicu. Zagotovo je težišče dela ravno v tem, da se znaš pogovarjati.«

boljših močeh pomagati parom, ki se odločajo za mednarodno posvojitve. »V tem kontekstu lahko srečujemo nesrečne, tudi grozljive, včasih pa silno dobre zgodbe,« je bil resen. »Vse moraš narediti, pa še ni nujno, da bo uspelo.« Ob tem je svetoval, naj si pari, ki o tem razmišljajo, uredijo dokumente, in bil jasen, da si je treba za kaj takega vzeti veliko časa, verjetno je tudi drago, na koncu pa naj bo to varno za vse vpletene.

Izstopa področje mamil

Obiskovalce je zanimalo, kako je z zaporniki. Šter je razložil, da konzularno zaščito nudijo tudi tistim slovenskim državljanom, ki so se znašli v zaporu, četudi so sami pripomogli k temu. Tu zlasti izstopa področje mamil. »Precej smo naivni. V tujini je zaradi mamil v vsakem trenutku v zaporu med sedemdeset in sto Slovencev. So okolja, kjer je to neznansko strogo kaznovano in k sreči te države že na mejnih prehodih to jasno sporočajo. Z mamilami ni šale ... Vsakemu človeku pa smo dolžni nuditi pomoč, ki je seveda v okvirih slovenskega in mednarodnega prava ter prava države, v kateri se posameznik nahaja.«

Njegova strast

Andrej Šter je tudi malteški vitez, bil je tudi

pripovedovala za lahko noč, da je knjiga njeno sporočilo svetu ter da ni čez noč postala uspešnica. »Zelo počasi in mukotrpno je šla med bralce,« je s posebnim žarom pojasnjeval Šter. Vmes je na mizo zložil nekaj različnih knjižnih izdaj Pike Nogavičke, tudi v tujih jezikih. »Zakaj je pri meni na takem pomembnem mestu?« se je (verjetno že neštetič) zamislil. »Kadarkoli jo berem – in to pravzaprav počnem neprestano – se mi kakšen odlomek prikaže v čisto drugi luči in dobim kako novo sporočilo. To sporočilo je za zmeraj, večno in zaradi njih obstajajo tudi deli sveta, kjer knjige ne poznajo; in kjerkoli sem, jo poskušam dobiti. Imam jih že okoli tristo. Ne gre sicer za tristo izdaj v različnih jezikih ... In čeprav so na prvi pogled enake, so vseeno različne.« Po njegovem mnenju je knjiga zagotovo vredna branja in ponovnega branja.

Ob koncu pogovornega večera je občinstvo gosta še malce podražilo, kako je z njegovim vozniškim dovoljenjem. Andrej Šter se je v odgovor zasmel in pojasnil, da ga ni nikoli pogrešal in da je to zagotovo njegov največji prispevek k varnosti v cestnem prometu ter da bi se o tem znala razgovoriti njegova soproga, ki ga je tudi tokrat pripeljala v Preddvor.

Ivka Sodnik in Andrej Šter / Foto: Alenka Brun

pomembnejših elementov tudi komunikacija – zlasti v konzularni dejavnosti je ta zelo pomembna. »Za tistega, ki je ne obvlada ali mu je težko prisluhniti sogovorniku, je bolje, da razmišlja o kakšnem drugem poklicu. Zagotovo je težišče dela ravno v tem, da se znaš pogovarjati,« je bil jasen.

V Drnovškovi vladi je med letoma 1994 in 1997 opravljal tudi funkcijo ministra za notranje zadeve. Dve leti kasneje je prišel na zunanje ministrstvo. Konzularni sektor je vodil kar lepo število let in letos jeseni odhaja v zaslužen pokoj. Pravi, da je to služba, ki je vedno povezana s človeškimi usodami – hočeš ali nočeš. »Včasih so te zabavne, včasih manj zabavne, nekatere tudi tragične.«

Javnosti je postal bolj znan že leta 1996, ob papeževem obisku Slovenije. Takrat je bil Andrej Šter vodja državnega odbora za pripravo obiska. Za svoje delo je kasneje prejel tudi najvišje cerkveno odličje sv. Cirila

izrazil. Se je pa strinjal z občinstvom, da je bilo vse skupaj kar velik zalogaj.

Nekaj let za tem (leta 2010) je Štera nemška država odlikovala z velikim redom za zasluge. S tem odlikovanjem mu je Nemčija izkazala čast za zasluge na področju nemško-slovenskih odnosov oziroma predvsem za krepitev bavarsko-slovenskih odnosov. Kar nekaj let je bil namreč tajnik slovensko-bavarske komisije; in v tem času so v Sloveniji prvič razstavili Brižinske spomenike, na kar je še posebno ponosen.

Ko je svet ustavil koronavirus

Glavna zvezda slovenskih medijev, če se pošalimo, pa je postal, ko je svet ustavil koronavirus.

»Reševanje ljudi iz težav je ena od osnovnih nalog, ki jih ima konzularna služba povsod po svetu. Vsaka država ima nekako zagotovljeno, da če se kdo na primer ponesreči, konča v priporu ali ima prometno nesrečo, je konzularna služba tista, ki

nehala vsa komunikacija,« je razložil glavno težavo, ki jo je s seboj prineslo obdobje epidemije. »Zlasti leta 2020 je bilo veliko tistih, ki so kot turisti, študentje ali poslovneži odšli v tujino še v času, ko niso vedeli, da se ne bodo mogli vrniti tako, kot so načrtovali. Zato je bilo potrebnih veliko aktivnosti, da smo ljudem svetovali in jim potem skušali pomagati sami ali v sodelovanju z drugimi državami.« Takrat so poskusili tudi nekaj, kar so kasneje v Bruslju prepoznali kot silno učinkovito možnost pomoči: če so recimo poslali letalo po Slovence v Španijo, so razmišljali, da lahko že iz Slovenije tja peljejo ljudi, ki so bili takrat v Sloveniji in želijo domov. Takšnih dogovorov je bilo kasneje kar nekaj. »Marsikdo nam je to uslu-go tudi vrnil in pokazalo se je, da ljudje nismo skregani med seboj. Vse vrste kombinacij so bile ...« Takrat je bilo zlasti nevarno, je dodal, da so ljudje v paniki začeli sprejemati napačne odločitve. Bile pa so tudi zgodbe, ki

Jaz, midva in mi

Dostavko

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Mestna jedra imajo pogosto različna električna vozila, mini buse, ki brezplačno prevažajo potnike po mestu. Največkrat so majhni tovornjački za šest do osem ljudi. Imajo prav prikupna imena. V Kranju je Kranvaj, v Škofji Loki sta Agata in Jurij, v Mariboru je Maister, v Ljubljani Kavalir, v Izoli so mu dali ime Kurjerca. Ljudje so jih lepo sprejeli in jih uporabljajo. Ko sva v eni od obmorskih kavarn v Piranu pila kavo, se je mimo pripeljal majhen tovornjaček, na katerem je pisalo Dostavko. Pripeljal je goste v

hotel na koncu mesta. V staro mestno jedro se lahko pripelješ z rednim avtobusom, prav do hotela ali apartmajev pa te lahko pripelje takšen Dostavko. Imel je tri sedeže za potnike in zadaj odprt prtljažnik za potovalke, kovčke in vse drugo, kar pač gosti prinesejo s seboj. Peljal je počasi in precej se je nagibal zdaj v eno, zdaj v drugo stran. Plošče v mestu niso ravne. Hotel ima čudovito lego, s terase na vrhu je lep razgled na morje in okolico, do tja pa se mora gost pripeljati kar z dvema javnima avtobusoma. Ko se sprehajaš po notranjih ulicah in trgih Pirana ali Izole in Koprca, se sprašuješ, kdo danes tukaj živi. Poleti so turisti, pozimi je precej bolj prazno. Ko so Italijani po letu 1954 dokončno odšli, so obalna mesta ostala prazna. Prazen prostor vedno nekdo zapolni. Tem Italijanom, ki so

Imel je tri sedeže za potnike in zadaj odprt prtljažnik.

po določitvi meje odšli, pravimo ezuli ali optanti. Mnogi strokovnjaki menijo, da je to ena od bolečih tem naše zgodovine. Odšli naj bi prostovoljno. Danes pravijo, da ni čisto tako. Če te vsak dan nekdo podi proč, te zmerja,

trka na okna, se pač ne počutiš dobro. Ta stanovanja, ki so jih zapustili, so bila v zelo slabem stanju. Prazen prostor so zapolnili ljudje iz republik bivše Jugoslavije, Štajerci, Prekmurci, Vipavci. Kdor koli je imel voljo, je lahko prišel na Primorsko in je pomagal graditi novo deželo in skupnost. Tako danes v starem mestnem jedru živijo pretežno stari ljudje. Sodobni način življenja občuduje teraso, garažo, vrt, hišo, kamor se do vrat lahko pripelješ z lastnim avtom. V zaledju mest, v gričevnatih vaseh Baredi, Šared, Malija in drugod nastajajo velike sodobne hiše. Kaj hiše, to so prave vile. Imajo bazen, čudovit razgled na morje, visoke ograje, podperne zidove iz dragega kamna ... V srednjem veku je življenje v mestu predstavljalo svobodo, obrt, trgovino (v obalnih mestih so tudi meščani kmetovali, ribarili), medtem ko je v zaledju živel kmet, ki ni bil osebno svoboden. Zemljiški gospod je bil njegov sodnik in upravnik. Danes je vse drugače, v mestu ostaja, kdor se ne more izseliti ali kdor je zares ljubitelj in oboževalec starega. Poleti so turisti, pozimi študenti, če celo leto pa prebivalci, ki pač tam so. Človek sam stanovanje spremeni v dom, pa naj bo kjerkoli.

Telesna meditacija

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

Poglejmo, kako konkretno lahko začnemo spoznavati, poslušati svoje telo. Ni potrebe, da skočimo takoj v najhujše. Lahko začnemo z zelo preprosto telesno meditacijo, ali drugače zapisano, s počasnim spoznavanjem telesa. Potrebujemo miren prostor in približno pol ure časa. Boljše je, če sedimo. Meditacijo si lahko posnamete in poslušate tekst.

Z običajnim dihom pobožamo telo od vrha do glave. Nekajkrat. In še v obratni smeri. Zavemo se težnosti telesa in podpore, ki nam jo daje stol. Kako težnost pritiska na stopala, spodnje stegenske mišice, ritnice in hrbtne mišice. Ozavestimo,

kje v prostoru sedimo in koliko približno je do prve, druge, tretje in četrte stene. Preverimo, ali je glava na vrhu in ali so roke ob trupu. Preverimo, ali so noge spodaj in so pričvrščene na medenico. Z dihom še enkrat pobožamo svoje telo. Začutimo tkanino na koži in preverimo, kakšno so občutki, kjer se tkanina dotika kože. In kakšni so občutki, kjer se stikata koža in zrak. Ali je drugače? V čem?

Zavemo se stopal in pritiska v gležnjih. Ali je pritisk v levem gležnju enako kot v desnem? Kako je to občutiti v gležnjih? Damo pozornost na golenico. Nato na kolena. Ali je občutek pod kolenom enako kot nad kolenom? Preverimo zategnjenost in sproščenost mišic okoli kolena. Dodatno preverimo ali kolena vedo, da se z njimi ukvarjamo. Kakšne podatke dobivamo v možgane – prijetne ali neprijetne! Preverimo, ali so stegenske mišice napete ali ne. V kakšni meri? Kako reagirajo leve mišice na našo pozornost in kako desne? Ali je razlika, v čem je razlika, če sploh je? Ustavimo se pri medenici. Ali medenica povezuje spodnji in zgornji del telesa? Preverimo zategnjenost mišic v medeničnem dnu in okoli medenice. Ali je medenica naravnost – ali visi levo ali desno?

Samo preverimo občutke, ki jih dobivamo v možgane. Ali je nagnjena naprej ali nazaj? Kako se na položaj medenice odziva zgornji del in kako spodnji del telesa? Če vstopimo v medenico in pogledamo dol, kaj vidimo in kako občutimo spodnji del telesa?

Moje telo – Izvoli mojo pozornost kot še nikoli.

Kako je pogledati iz medenice gor? Do kam gor seže pogled? Le do trebušne votline ali celo do možganov? Preverimo, kako se počuti medenica v sredini telesa. Bomo pozorni, kakšni občutki po celem telesu se javijo, ko vprašamo medenico: kako je biti stara eno leto, deset let, petdeset let ... ne hitimo, le vzemimo si čas in poslušajmo, kako začne govoriti telo. Opazujemo svoje telesne občutke po celem telesu na takšno vprašanje. Preverimo dihanje. Ali dihamo le z zgornjim delom telesa in pri tem aktivno sodelujejo ramena in vrat? Ali bolj uporabljamo spodnji del pljuč in trebušno prepono? Ali se pri dihu izboči trebuh? Med dihanjem preverimo zategnjenost medrebrnih mišic in še posebno preverimo sproščenost in trdoto sprednje trebušne mišice! Nadaljujemo!

Grafomotorika (1)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Dr. Marija Kavkler, o kateri smo pisali v zadnjih štirih podlistkih, je predsednica Društva Bravo, društva za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami. Glavni namen društva je pomagati otrokom in mladostnikom (učencem, dijakom, študentom) s specifičnimi učnimi težavami tako, da nudijo oporo staršem, učiteljem in svetovalnim delavcem. Na njihovi spletni strani (www.drustvo-bravo.si) so dostopna tudi številna brezplačna gradiva, ena izmed njihovih dejavnosti pa je založniška.

Bliža se začetek šolskega leta, ki se ga verjetno najbolj veselijo tisti, ki bodo prvič prestopili šolski prag. Zato se tokrat posvečamo področju grafomotorike. Od grafomotoričnih spretnosti otroka je namreč precej odvisna njegova uspešnost v prvih letih osnovnošolskega izobraževanja. To je področje, za katerega strokovnjaki opozarjajo, da je prav, da mu posvetimo pozornost tako

doma kot v vrtcu in šoli. O tem lahko več preberemo v številnih delih. Grafomotoriko otroci razvijajo z gibalno-grafičnimi vajami, s pomočjo katerih usvajajo grafične poteze in vadijo pravilno držo pisala, roke in celega telesa. Že izraz grafomotorika pove, da je tesno povezana z gibalnim razvojem otroka. Sestavljena je iz besede graf (graphos v starogrščini pomeni pisati) in motorika, ki pa pomeni enakomerno, nepretrgano in ritmično gibanje. Kot navaja profesorica defektologije Tereza Žerdin, je grafomotorika torej sposobnost in spretnost pisanja, to je oblikovanja črk in drugih pisnih znamenj, in je specifični del splošne motorike (Žerdin, 2011). Priprava otroka na pisanje se začne že zelo zgodaj. Žerdin predstavlja tri faze razvoja rokopisnega pisanja pri posamezniku. Prva je predkaligrafika, v katero sodi spoznavanje s pisalom in prerisovanje črk in oblik, še preden se otrok začne sistematično

učiti o pisanju. Druga je kaligrafika, ki sovпада z začetkom sistematičnega opisnjenja, torej učenja črk, branja in pisanja. Otrok skuša čim bolj posnemati oblikovanje posameznih grafičnih simbolov. Tretja faza pa je individualizacija rokopisa, ki se pojavi med 9. in 10. letom starosti. Pisa-

Od grafomotoričnih spretnosti otroka je precej odvisna njegova uspešnost v prvih letih osnovnošolskega izobraževanja.

va se začne spreminjati, dobiva posameznikove značilnosti. Otroci začnejo iskati svoj slog pisave. Tereza Žerdin je tudi avtorica priročnika z naslovom Motnje v razvoju jezika, branja in pisanja, ki ga je izdalo Društvo Bravo. Namenjen je učiteljem, staršem, specialnim pedagogom in drugim svetovalnim delavcem v pomoč

V Društvu Bravo so s področja grafomotorike izdali tudi grafomotorične vaje z naslovom Priprava na učenje pisanja avtorice prof. dr. Marte Bogdanowicz. Spodbujajo finomotorične spretnosti, koordinacijo oči in rok, pozornost in natančnost. / Foto: Maja Bertoncelj

pri odpravljanju motenj v razvoju jezika, branja in pisanja. V društvu navajajo, da so v njem številne informacije, pristopi, načini in konkretne vaje, ki jih je pri svojem dolgoletnem delu v Svetovalnem centru z otroki z učnimi težavami razvila avtorica sama. So dobrodošla pomoč tudi vzgojiteljicam v vrtcu in staršem, ki pomagajo svojim otrokom pri učenju.

V društvu so s področja grafomotorike izdali tudi

grafomotorične vaje z naslovom Priprava na učenje pisanja avtorice prof. dr. Marte Bogdanowicz. Spodbujajo finomotorične spretnosti, koordinacijo oči in rok, pozornost in natančnost. Vse te sposobnosti in spretnosti potrebujemo za učenje pisanja. Vaje so namenjene otrokom, starim od 5 do 8 let, primerne pa so tudi za starejše otroke, ki imajo dispraksijo in zato težko avtomatizirajo pisavo. (Se nadaljuje)

Iz sveta Petra Colnarja (4. del)

Ljubezen z Evo

PETER COLNAR

Ne in da

Pravijo, da so težave z Evo, če hočete od nje dobiti privolitev, to je odgovor da. Ker ne vem, na kaj mislijo, sem Evo lepo vljudno vprašal: »Ali te lahko poljubim?« Odgovor je bil glasen ne.

Prepisane misli:

- Življenje me je marsikaj naučilo.
- Občudovanje pomeni ne ljubiti.
- Kdor je zmožen zardeti, ne more imeti črnega srca.

Ko sem to povedal drugi lepi Evi, je pojasnila, da je to odvisno samo od oblike vprašanja.

Zato sem ponovno, malo drugače, vprašal prvo Evo: »Ali se strinjaš, da te ne poljubim?« Odgovor je bil glasen da.

Sedaj si pa mislite, kar hočete ...

Eva pred bančnim avtomatom

Kako smo si različni ali pogled iz moškega sveta

Spodaj so navodila, kako uporabljati bančne avtomate, ki so namenjeni uporabi iz avtomobila.

Postopek za moške:

- z avtom se pripeljite do avtomata,
- odprite okno,
- vstavite kartico in odtipkajte svojo številko,
- odtipkajte zeleno vsoto denarja,
- vzemite kartico, gotovino in potrdilo o dvigu,
- zaprite okno vozila,
- odpeljite naprej,
- plačajte večerjo svoji ljubici.

Postopek za ženske:

- pripeljite se z avtom do avtomata,
- zapeljite malo nazaj, da bo vaše okno v ravnini z avtomatom,

- ponovno prižgite motor avtomobila, ker je ugasnil,
- odprite okno,
- odprite torbico, stresite njeno celotno vsebino na sovoznikov sedež in iščite kartico,
- ko najdete šminko, preverite svoj videz v ogledalu,
- vrnite vsebino nazaj v torbico,

- poskušajte vtakniti bančno kartico v bankomat,
 - odprite vrata avtomobila, da boste dosegli bankomat,
 - vstavite kartico,
 - ponovno vstavite kartico, tokrat s pravo stranjo navzgor,
 - ko se bo na ekranu pojavil napis, da odtipkajte svojo številko, spet stresite vsebino torbice na sosednji sedež,
 - poiščite beležko in na zadnji strani preberite številko,
 - vrnite vsebino v torbico,
 - odtipkajte številko,
 - pritisnite tipko »Cancel« in tokrat odtipkajte pravo številko,
 - odtipkajte pravo vsoto denarja,
 - vzemite denar in ga dajte v denarnico,
 - zapeljite dva metra naprej,
 - zapeljite dva metra nazaj, da boste lahko vzeli kartico iz bankomata,
 - pospravite kartico, denar in vse drugo, kar je padlo po tleh, v torbico,
 - preverite svoja ličila,
 - ponovno vžgite motor, ki vam je ugasnil,
 - vozite v zeleni smeri od 5 do 10 kilometrov,
 - popustite ročno zavoro.
- Tekst sem pokazal dvema Evama. Prva se je glasno nasmejala in vzkliknila: »Saj to je vse res!« Druga pa je bila užaljena ...
- Kaj hočemo? Tako smo si različni! Meni sta bili in ostali obe všeči.

Vaš razgled

Tudi če ji konkurenco dela soj obcestne svetilke, avgustovska superluna ni imela prav nič manjše moči. Kako močno žari, četudi jo zakrivajo oblaki, smo lahko občutili že v tem tednu. Še ena superluna pa nas čaka na prehodu z zadnjega avgusta v prvo septembrsko jutro. Naj sije v polnem sijaju ... in naj prinaša le dobre (vremenske) čase ... K. M.

/ Foto: Gorazd Kavčič

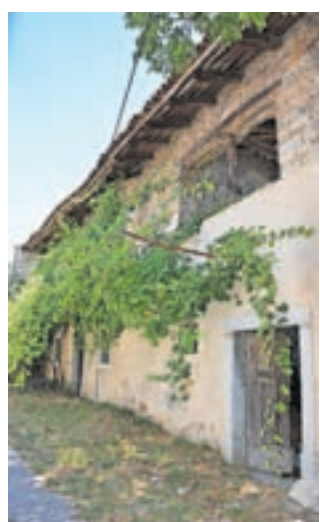
Morda je kolesar, ki se je nič hudega sluteč peljal mimo Vodovodnega stolpa, zgolj užival v vožnji po kranjskih ulicah v lepem sončnem dnevu. Morda pa so ga ob tem radostnem početju ujele kamere vozila Google Street View, ki so v teh dneh ustvarjale nov zemljevid Kranja. Zagotovo je ovekovečenje na svetovnem spletu tudi svojevrsten podvig. Smuknite na ulice in ceste, morda googlovci ujamejo tudi vas. K. M. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Pestotnik, doma s pustote, 1. del

TINO MAMIČ

Pestotnik je najštevilnejši v trojčku priimka z istim izvorom:

Pustote niso samo del zgodovine. Danes je pustot morda še več kot nekoč. Žal.

Pestotnik–Pustotnik–Pistotnik. Pestotnikov je na svetu skoraj 700. Največ v Sloveniji (462), ZDA (110), Franciji (44), Dominikanski republiki (23) in Nemčiji (12). Leta 1997 pa je bilo Pestotnikov v Sloveniji še več, 497.

Pestotnik je prebivalec vasi Pustota. Dobil ga je ob selitvi v drugi kraj. Tako kot Kočevar ali Gorenc. Kje je bila vas Pustota, iz kate je prišel Pestotnik, ni jasno. Danes vas s tem imenom namreč ne obstaja več. So pa zaselki s tem imenom: Pustota (6), Pustote, Pustotnik (3), Pestotnik (3) in Pistotnik (5).

Pustota je samotni kraj ali prazna kmetija. V srednjem veku je bilo v slovenskih deželah ogromno pustot, opustelih kmetij. Ponekod je umanjalo tudi polovico

prebivalstva zaradi kuge, bolezni, slabih letin in vojn. Zgodovinarji ugotavljajo, da je kratka kriza, ena slaba letina in posledično lakota, večkrat celo spodbudila razvoj. Že dve zaporedni slabi letini pa sta lahko prinesli dolgotrajno lakoto. Lakoti je velikokrat sledila epidemija in visoka smrtnost je zdesetkala prebivalstvo. V Sloveniji je bila v 14. stoletju vsaka tretja kmetija opustela.

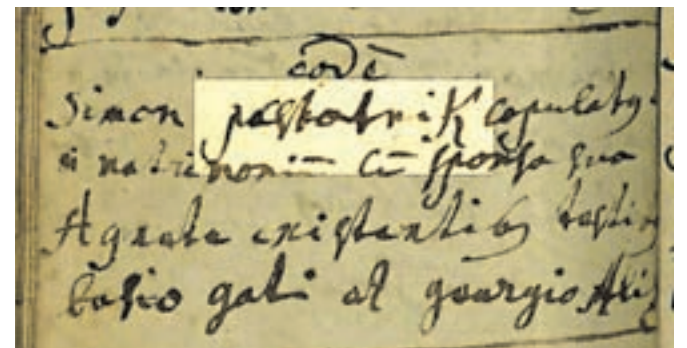
Pustota sicer ne pomeni vedno opuščene kmetije z neobdelano zemljo, marveč predvsem brez uradnega nosilca dejavnosti. V pisnih virih so za pustoto uporabljali nemške izraze öde, die Einöde in der Ödhof. Na slovenskem zahodu, v današnji zamejski Furlaniji, pa so uporabljali velikokrat kar slovenski izraz. Za opuščeno

kmetijo so zapisali, da je bil »in pustota«.

Zadnji dve stoletji srednjega veka (1300–1500) lahko imenujemo obdobje pustot. Leta 1300 je bilo Slovencev okoli pol milijona, leta 1400 pa kljub izjemni nataliteti le okoli 350.000. V loškem gospostvu, Poljanski in Selški dolini, se je v 13. stoletju število prebivalstva početrilo, v 14. in 15. stoletju pa je naraslo za pičla dva odstotka.

Po letu 1408 so svoje naredili tudi turški vpadi. Vse vojne skupaj med Slovenci niso terjale toliko žrtev kot muslimanski zavojevalci. Ubitih in zasužnjenih je bilo med 200 in 250 tisoč Slovencev.

Na opustošeno ozemlje so prihajali novinci iz južnoslovenskih krščanskih dežel, pa

Poroka Simona Pestotnika v Škofji Loki leta 1716. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana (P 1683–1736 Škofja Loka, zv. 2, str. 93).

tudi novaki iz severa, Nemci. Tako so nastali priimki Novinc, Novak, Horvat, Turk, Nemec. V »glihi viži« se je rodil tudi priimek Pestotnik, ki ga je dobil kmet, prišlek na pustoto, izumrlo neobdelano kmetijo.

Nikakor pa priimek ni povezan s pustom, karnevalom. Ta beseda je okrajšava

iz stare besede mesopust v pomenu odvzeti meso, razlaga jezikoslovec dr. Marko Snoj. Pustni terek je označeval začetek krščanskega posta, ko se 40 dni pred veliko nočjo ne je mesa.

Beseda pust je praslovenska v pomenu pust, zapuščen, neobljuden. Tako opisuje izvor besede Snoj.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Dnevi bodo kot naročeni za to, da nekomu izpoveste ljubezen. Lahko prvič, lahko pa že stotič, pomembno je, da uživate v energiji sožitja in ljubezni in da jo tudi čim bolj izkoristite. Podporo imate tudi pri kreativnosti.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Nastopili bodo pravi trenutki, da zgledite morebitne nespoznanke v družini, s prijatelji ali sodelavci. Pozitivna energija in karizma, ki vas bosta obdajali, bosta neustavljivi, zato ju izkoristite in si zgledite pot naprej. Veseli boste.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Česarkoli se boste lotili, vam bo šlo odlično vam od rok. Naj bo to pogovor z boljšo polovico, klepet s prijatelji ob pivu ali poslovni sestanek, vse bo šlo kot po maslu. Vse skupaj vam bo dalo pospešek, da boste razmislili o daljših počitnicah.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Ne glede na to, ali boste na dopustu ali pa na delovnem mestu, čutili boste željo po več akcije, v kakršnikoli obliki že. Postali boste bolj družabni in pri vseh prijateljih vas bo dovolj. Izkoristite ta čas tudi za učenje česa novega.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Ker je vaš mesec v polnem zagonu, boste seveda tudi vi žareli. Karizma in pozitiva bosta kar puhtela iz vaših por, zato bo tudi vaš jezik v velikih skušnjavah, da bi rekel kaj, za kar vam bo potem žal! Pazljivo, in večkrat premislite.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Še vedno boste v obdobju, ko vam bodo intuicija in energije okoli vas usklajeno in pospešeno prišepetavali, kako in kaj naprej, da bi si priskrbeli kar najboljše štartne pozicije za jesen. Prisluhnite svojemu notranjemu glasu.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Z nekimi nepričakovanimi novicami se vam bodo ponovno obudila nekdanja upanja za napredovanje v karieri oziroma na poslovnem področju. Karkoli že je, uporabite svojo intuicijo in se po razmisleku lotite dela, da vam ne bo nekoč žal.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)
Ne bo pravi čas, da bi bili skromni. Dosežete lahko marsikaj, o čemer ste sanjali že nekaj časa, sedaj pa je trenutek, da o tem tudi spregovorite. Hkrati vklopite svoj gumb za druženje, saj boste v krogu ljudi s pogovorom in razpravljanjem marsikaj dosegli.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Delite svoje ideje z drugimi, saj bo to pozitivno tudi za vas. Še več, na koncu, ko boste pogledali izkupiček, se vam bo zdelo, da ste imeli od vsega tega deljenja največ prav vi, saj si boste nehote nabrali ogromno pozitivne energije.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Bodite darežljivi in odpustite, ne glede na to, kaj se je zgodilo. Ko boste pripravljene zadevo pustiti za seboj, se bo vaša energija spremenila in pripravljene boste na nove avanture, s katerimi si boste ponovno osmislili življenje.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Spet se boste vrteli okoli financ, kot da ne bi vedeli, da bo vse v redu. Najpomembnejše za vas je vaše zdravje, kajti če nimate zdravja, vam noben denar ne bo pomagal do boljše občutka in do ljubezni do sebe.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Samske ribice boste imele krasne priložnosti za spoznavanje novih ljudi in ustvarjanje novih romantičnih zvez. Vzani boste uživali v odnosu in nekateri se boste odločili za nadgradnjo odnosa ali širitev družine. Odpočijte si, poiďte na dopust...

BUFETKARJA

Alenka Brun

Akustične petke v Radovljici ob lepem vremenu zvečer gosti terasa Kavarnе Kino. Na tretjem tovrstnem večeru so bili ritmi živahnejši, na četrtem je nastopil Peter Vode in na zadnjem v juliju, torej petem, duet Bufetkarja. Na naslednjem, ki bo potekal 18. avgusta, pa pričakujejo pevko Aljo Krušič. Kdo pa sta pravzaprav fanta, ki sta si za svoj duet

Na zadnjem Akustičnem petku sta na terasi kavarnе radovljiškega kina nastopila Bufetkarja. / Foto: Alenka Brun

izbrala tako zanimivo ime – Bufetkarja. To sta Andraž Vovk s Hrušice in Bine Baloh iz Zabreznice. Zakaj Bufetkarja, pa v humornem tonu pojasnita, da so jima t. i. buffeti oziroma bifey pač blizu – tako za nastop kot tudi za kakšno kavico ali pivo, povesta. Ideja o duetu pa se jima je porodila, ko sta bila še srednješolca, ko sta prepevala po gimnazijskih hodnikih. Kdaj sta začela skupaj igrati, niti ne vešta točno, pravita, da okrog leta 2015. Preigravata vse, kar jima je všeč. Pesmi

za nastope jima ne primanjkuje, saj jih imata za cel fascikel. Oba pojeta, pesmi pa pospremi tudi igranje na kitaro, tamburin ali t. i. šejker (shaker). In kje lahko duet slišimo naslednjič? Odgovor preseleti, saj pravita, da še ne vešta, saj sta takrat, ko je čas za »špile«, to je ob koncih tedna, polno zasedena: Andraž Vovk dela, Bine Baloh pa ima družino in kup drugih obveznosti – zato se za nastope pravzaprav dogovarjata bolj na daljši rok, še povesta.

Kamfest pred vrati

Kamnik – Medtem ko se škofovski Hafnerjev memorial danes poslavlja z nastopom Portlanda ter zasedbe Still Corners na Škofovskem gradu, se v Kamniku začne že dvajseti poletni festival Kamfest. Gre za devetdnevni poletni kulturni festival, večinoma umeščen v staro mestno jedro Kamnika, nekateri dogodki pa so svoje mesto našli v njegovi okolici. Letos je festivalskih prizorišč sedem, za nekaj dogodkov pa bo svoja vrata na široko odprlo prvo kamniško prireditveno dvorišče, skrivnostni prostor, do katerega se pride naravnost s Šutne – najimnitnejše, osrednje kamniške ulice, ki je letošnja povezovalna nit festivala. Večina dogodkov je brezplačnih, vstopnina bo le na koncertih v Kreativni četrti Barutana. Koncertni del se začne z nastopom Ane Pupedan, ki je že leta 2004 odprla prvi pravi Kamfest. Jutri bo nastopil tudi Igor Božanić, ki so ga ravno tako gostili v Loki, v nedeljo pa v Kamnik prihaja Adi Smolar. Več o programu festivala najdete na kamfest.org.

TA JE DOBRA

Z mambo v živalskem vrtu

Lukec gre z mambo v živalski vrt: »Mamica, a bova v živalskem vrtu videla tudi štorckljo?«
Mama: »Seveda, Lukec, tudi štorckljo bova videla.«
Lukec: »Super. Me prav zanima, ali me bo prepoznala.«

Novi ulični svetilke

Po ulici se sprehajata dva potepuška psa in eden reče: »A veš, da so na glavni ulici postavili nove drogove za ulične svetilke?«
»A res? To morava pa zaliti!«

Starost golaža

Gost, ne ravno zadovoljen s hrano, vpraša natakarja: »Kdaj je bil pa skuhan tale golaž?«
»Ne vem, tukaj delam šele en mesec.«

Gorenjec v hotelu

Gorenjec na vrhuncu poletne sezone pride v hotel v Splitu: »Imate na voljo še kakšno sobo?«
»Hotel je skoraj povsem poln, imamo pa še eno sobo s pogledom na morje, ampak je dražja od drugih.«
»Kaj pa, če obljubim, da ne bom gledal skozi okno?«

Pri zdravniku

Moški srednjih let pride k zdravniku in mu potoži, da ima težave z vidom: »Gospod doktor, mislim, da vidim dvojno.«
Zdravnik: »Dobro. Sedite na stol, pa vas bom pregledal.«
»Na katerega – levega ali desnega?«

LAŽJI SUDOKU

Rešitev:

5	8	1	9	7	2	3	6
6	2	1	8	9	5	7	4
1	7	9	2	6	5	1	8
3	9	7	6	5	9	2	1
9	7	5	1	7	9	8	6
7	8	5	6	9	1	2	4
2	1	6	9	7	6	9	5
6	9	9	1	2	4	7	8

TEŽJI SUDOKU

Rešitev:

6	9	5	2	6	2	1	7
6	7	2	1	8	9	5	7
1	7	9	7	9	6	8	3
5	6	9	8	7	2	1	4
7	1	9	2	5	7	8	6
6	2	7	6	1	5	9	8
7	6	7	9	8	6	9	2
7	9	9	6	2	1	7	5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

TURISTIČNO DRUŠTVO BOHINJ, RIBČEV LAZ 48, BOHINJSKO JEZERO

BOHINJSKA NOČ SOBOTA, 12. 8. 2023 POD SKALCO, RIBČEV LAZ

Največja zabava poletja v Bohinju

Časovni program Bohinjske noči:

- 18.00: Čarodej Jan, v parku
- 19.00: Čupakabra – žonglerska in ognjena skupina
- 20.00: Like The Rolling Stones
- 22.00: MRFY
- 24.00: Calypso

Vstop na dogodek je brezplačen.

Ribčev Laz 48, 4265 Bohinjsko jezero, Slovenija
t: +386 (0)4 574 60 10, f: +386 (0)4 572 33 30, e: info@tdbohinj.si, www.tdbohinj.si

SESTAVIL: F. KALAN	PRIPOMBA	SL. SLIKAR (STANE)	ZMRZNJENA VODA	AMERICUJ	TURISTIČNI OBJEKT	JEGULJI PODOBNA RIBA	DRŽAVA V SEVERNI AFRIKI	AVANS	GORENJSKI GLAS	DEL LJUBLJANE	EVA ČERNE	REKA V RUSIJI	PISEC SATIRIČNIH DEL	DRŽAVA V ZDA	8	SVETOVALEČ PRI DELU	URADNI JEZIK V IZRAELU	NERETVA (ANT. ZAPIS)	FERMENT	ŽELEZNIŠKA ZAPORNICA
RUDAR (EKSPR.)									VISOKA GORA	12		GR. BOGINJA ZMAGE				KOZAREC S PECLJEM	PLAŠT. OBMOČJE	JAVOR PO LATINSKO		
GRŠKI POTUJOČI PEVEC				PRŠNI KOŠ (ANAT.)							PRIPADNIK SASOV		ROTACIJSKO TELO						5	
ZORAN GRAŠO			PETER PO DOMAČE				LETNI GOZDNI POSEK													CHARLES MELTON
KARTA PRI TAROKU			GOZDNA ZVER			PREGIBNI DEL NOGE												JOKASTIN SIN IZ GR. MITOLOGJE		DEJAN REBERNIK
MOJZESOV BRAT					PAPAGAJSKI ČOPOM				GLASBENO DELO									USODA (EKSPR.)		
AJANTA ARDIL IVRIT TORAKS TRABANT	ŠČETKA	IGRA NA SREČO					MITING			11		ITALIJAN (SLABS.)								
NOGOMETNI SELEKTOR (MATJAŽ)		SLIKAR BERNARD		LESEN PLUG			IZDELOVALEČ GLINE POSODE		PLAVALKA ISAKOVIČ									ODPRTO OGNJIŠČE		REKA V TURČIJI, ARAS
ROK MARGUČ			BARONSTVO								ENOJKA									
MLAD NERODNEŽ (SLABS.)			DEL MARIBORA		1			PISATELJ CANKAR			SL. SLIKAR (ANTON)									ANDREJ ROZMAN
ANTIČNA ZGRADBA V PULI						MIRAKEL		IGRALKA FURLAN												REKA V BOSNI
VOJAŠKA STOPNJA				AFRIŠKA ANTILOPA																
PODOBA GOLEGA TELEŠA				PRIMORSKO VINO					NASELJE Z LETALIŠČEM PRI KRANJU					10						
								AMERIŠKA IGRALKA (LINDA)												

1. nagrada: majica s kratkimi rokavi z motivom bohinjski pušelec
2. nagrada: brisača z vezanim motivom bohinjski pušelec
3. nagrada: 2 vstopnici za slap Savica

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 18. avgusta 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

V Kamniku več tujcev

V Kamniku so v prvi polovici letošnjega leta našli več tujih turistov kot v istem obdobju lani, podaljšal pa se je tudi čas njihovega bivanja.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Turistično destinacijo Kamnik je po začasnih podatkih Statističnega urada v prvem polletju obiskalo 12.436 obiskovalcev, od tega je bilo 4.520 domačih gostov in 7.916 tujih. Opravljenih je bilo 28.175 nočitev, od tega je bilo nočitev domačih gostov 9.014, nočitev tujih gostov pa 19.161.

»Če primerjamo podatke s prvim polletjem leta 2022, vidimo, da je rezultat posledica koriščenja zadnjih turističnih bonov v državi v juniju 2022, ki jih letos ni bilo več in se to odraža v občutno manjšem obsegu nočitev domačih gostov v primerjavi z lanskim letom,« podatke komentirajo na Zavodu za turizem in šport Kamnik.

Največ nočitev so ustvarili v Termah Snovik (37 odstotkov), sledita hostel Pod Skalo in Slovenia Eco resort (vsak po šest odstotkov).

Obisk destinacije je bil v prvih šestih mesecih leta za dobrih 21 odstotkov manjši, kot je bil obisk v enakem obdobju lani, predvsem na račun obiska domačih gostov, ki je bil za 42 odstotkov manjši.

Turisti pri ponudnikih na Veliki planini so prispevali osemnajst odstotkov vseh nočitev v Kamniku. Fotografija je simbolična. / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

Obisk tujih gostov pa je skorajda izenačen s prvo polovico lanskega leta, pri čemer pa so tujci ustvarili za 17 odstotkov več nočitev kot v primerljivem lanskem obdobju. V prvi polovici leta je bilo vseh nočitev sicer za dobrih 24 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju, in sicer predvsem na račun 57-odstotnega padca domačih gostov.

Povprečna doba obiska tujcev se je tako povečala z 2,05 na 2,42 dneva, medtem ko se je pri domačih obiskovalcih zmanjšala z 2,67 na 1,99.

V prvem polletju leta 2019 je bila povprečna doba bivanja tujega turista podobna kot letos, znašala je 2,41 dneva, medtem ko je povprečna doba bivanja domačega turista znašala 1,95 dneva. »To kaže na to, da se je povprečna doba bivanja tujih turistov v Kamniku ohranila relativno stabilno skozi obdobje, medtem ko so se pri domačih turistih pojavile nekoliko večje spremembe, predvsem v obdobju uporabe turističnih bonov.

Kamnik je v prvi polovici leta obiskalo največ gostov iz Hrvaške, sledijo gosti iz

Italije, Nemčije, Češke, Madžarske, Avstrije, Francije, Srbije, Nizozemske, ZDA in Poljske.

Prespalo pa je največ gostov iz Hrvaške, sledijo jim Čehi, Nemci, Italijani, Madžari, Srbi, Francozi, Avstriji in Nizozemci.

Največ nočitev so ustvarili v Termah Snovik (37 odstotkov), sledita hostel Pod Skalo in Slovenia Eco resort (vsak po šest odstotkov). Ponudniki na Veliki planini so zbrali 18 odstotkov nočitev, kar je za en odstotek več kot v istem obdobju lani.

Neurje prizadelo tudi bolnico Franja

Partizansko bolnico Franja bodo po silovitem neurju, ki je poškodovalo tudi večino barak, obnovili. Kako lahko pomagate ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Cerkno – Sredi julija sta Cerkljansko prizadela hudo neurje in vetrolom, v katerem je bila močno poškodovana tudi partizanska bolnica Franja. Uničena je dostopna pot, poškodovana je tudi večina barak, od tega tri v celoti. Zaprtje bolnice za Mestni muzej Idrija poleg drugega pomeni tudi precejšen izpad prihodkov, na katere so računali pri pripravi letnega programa dela.

Partizansko bolnico Franja bodo obnovili, številne ljudi pa je zanimalo, kako lahko pomagajo. Najhitreje tako, da obiščete katerega od drugih muzejskih objektov na Idrijskem in Cerkljanskem. Poleg razstav na gradu Gewerkenegg si lahko ogledate idrijsko kamšt,

Tehniški oddelek muzeja v Frančiškovem jašku in Idrijsko rudarsko hišo. Na Vojskem vas pričakujejo v Partizanski tiskarni Slovenija, avtentično ohranjenem spomeniku s še vedno delujočim hitrotiskalnim strojem. Na Cerkljanskem lahko obiščete Cerkljanski muzej s stalno razstavo o cerkljanskih laufarjih in domačijo pisatelja Franceta Bevka v Zakojci.

Vsi, ki bi želeli pomagati, lahko svoje donacije nakazete na poseben transakcijski podračun, na katerem se bodo zbirala namenska sredstva za obnovo Partizanske bolnice Franja – TRR: SI56 0110 0600 8377 234, prejemnik Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija, namen: Sanacija PB Franja, sklic SI99.

Ponovno bodo talili železo

Železniki – Če so nedavno tega talili železo na Češnjici v Železnikih, ga bodo ta mesec na Soriški planini. Člani skupine za eksperimentalno arheologijo Štalca, ki deluje pri Muzejskem društvu Železniki, so sicer nameravali gradnjo peči začeti že danes popoldne, a jim je načrte prekrizalo slabo vreme. Tako so dogajanje prestavili na petek in soboto, 18. in 19. avgusta. V petek bodo postavili peč, v soboto pa bo potekal prikaz taljenja železa, na ogled bo razstava, prikazali bodo načine starodobnega kovanja orodja in orožja. Najbolj zanimivo bo zagotovo v soboto proti večeru, ko se lotijo kovanja.

Odmik od vsakdanjih skrbi

Na letovanjih in taborih Karitas je letos vključenih 1150 udeležencev – otrok, družin in starejših. Priložnost, da so v stiku z vrstniki, animatorji prostovoljci in strokovnimi delavci ter se za nekdanji odmaknejo od skrbi doma ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – V luči povečanih socialnih stisk in potrebe po podpori najranljivejšim skupinam Karitas letos od začetka maja do konca oktobra, večinoma pa poleti, izvaja obsežne programe letovanj in taborov. Ti nudijo socialno ogroženim otrokom, mladostnikom, družinam in starejšim priložnost, da se družijo, okrepijo svoje zdravje, se gibajo, pridobijo nove socialne veščine in si naberejo moči za izzive med letom. Letos Karitas organizira 15 različnih programov, ki vključujejo več kot 1150 udeležencev iz vse Slovenije, od tega 850 otrok (Počitnice biserov, Mavrične počitnice ...) Dejavnosti večinoma izvajajo v Portorožu,

Soči in na Rakitni ter na drugih lokacijah po Sloveniji, vanje je vključenih več kot 260 animatorjev prostovoljcev. Ti so srce počitniških programov.

Zgodbe otrok in mladostnikov

Udeleženi otroci in mladostniki se srečujejo s številnimi izzivi; nekateri s tragičnimi izgubami, kot je smrt najbližjega, drugi se spopadajo z nasiljem ali alkoholizmom v družini, posledicami

Zavedajoč se, da so otroci pogosto najranljivejši in potrebujejo največ podpore, Karitas oblikuje svoja letovanja in programe tako, da tem otrokom nudijo varno in podporno okolje, kjer se lahko sprostijo, se naučijo novih stvari in kjer se lahko počutijo vključene in cenjene.

ločitve staršev, bolezni ali psihičnih težav svojih staršev. Veliko teh otrok spremljajo celo leto, saj so vključeni v programe v okviru škofijskih in župnijskih Karitas.

Med udeleženci programov letovanj in taborov so tudi otroci iz družin, kjer se srečujejo z materialno revščino. Kot poudarjajo na Karitas, je takšna raznolikost skupine izjemno dragocena. »Omogoča namreč, da se otroci med seboj spoznajo, se učijo drug od

drugega in razvijajo empatijo ter razumevanje za različne življenjske situacije.«

Poudarek tudi na družinah in starejših

Pri družinah, ki se srečujejo s socialnimi izzivi, je poudarek na druženju, ustvarjalnih delavnica in skupno preživetem prostem času družine. V Karitas ne pozabljajo niti na starejše, njim so namenjena posebna letovanja za aktivno preživljanje prostega časa, druženje in sprostitve. Več kot 150 socialno ogroženih starejših ima letos možnost uživanja v teh programih.

Kot je še dejal generalni tajnik Slovenske karitas Peter Tomažič, so hvaležni največjima financerjema, Fundaciji za financiranje

Gremo na izlet z ladjo. / Foto: Slovenska karitas

invalidskih in humanitarnih organizacij ter Ustanovi Radia 1 – Fundacija preprosto blizu, ki omogočata izvedbo letovanj in taborov. Letos je v Sloveniji letovalo tudi 86 otrok iz Ukrajine.

Teden poln priložnosti

Eva Kržišnik, voditeljica prvega tedna letovanja Počitnic biserov, je še pod svežimi vtisi: »Veliko število animatorjev nam daje možnost in priložnost, da vse otroke, ki so z nami, spoznamo, slišimo, opazimo, poslušamo in jim namenimo

pozornost. Animatorji verjamemo, da je vsak otrok bisser, in jim skušamo ta občutek tudi dati – skozi aktivnosti in skupno preživljanje časa. Prav zanimivo je opazovati, kako se znotraj enega tedna vidi napredek pri otrocih pri sodelovanju, pogovoru in tudi nagajivosti. Predvsem pa hvaležnosti, da smo lahko skupaj. Prav tako je tudi za mlade prostovoljce animatorje teden dni poln priložnosti – za prevzemanje odgovornosti, približevanje skupini in sodelovanje.«

KUPIM
VEČ telet mesne pasme, starih od 3 do 8 mesecev, za nadaljnjo rejo, tel.: 041/481-588 23001934

PODARIM
STARE kokoši nesnice, tel.: 041/337-678 23001956

OSTALO

KUPIM
SLAMO, tel.: 031/282-734 23001923

ZAPOSLITVE (M/Ž)

NUDIM
DELO – čiščenje stanovanjskih objektov na Golniku, 10 ur tedensko, za določen ali nedoločen čas. Čistilni servis Igor Faletič, s.p., Ul. Tuga Vidmarja 8, Kranj, tel.: 041/686-873 23001950

IŠČEM
IŠČEM DELO – učna pomoč pri matematiki in fiziki na vašem domu, tel.: 04/20-26-535, 031/534-061, 031/535-543 23001945

MLAJŠO osebo za pomoč pri urejanju "Zbirke starin pr' Beštr", Selo pri Žirovnici, tel.: 041/507-724 23001946

STORITVE

NUDIM
SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloje, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 23001907

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo – po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 23001910

STREŠNA in stavbna kleparska dela po celotni Gorenjski. Zlebovi, odkapne pločevine, obrobe, balkoni, dimniki. Klepar Matevž, Matevž Simnic, s.p., Britof 103, Kranj, tel.: 040/557-784 23001928

www.gorenjskiglas.si

ZASEBNI STIKI

MOŠKI iz Vodice, simpatičen, star 52 let, vabim žensko prijetne zunanosti, da se skupaj z motorjem popeljeva na sladoled. Sem nekadilec, rekreativec, samozaposlen, tel.: 031/207-203 23001926

RAZNO

ZBIRAM odpadno železo in barvne kovine, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956 23001924

PRODAM

DAVČNO blagajno expert sx, majhno, prirodno, primerno za dop. dejavnost na kmetiji, tel.: 031/526-543 23001937

MEŠALEC za beton, 120 l, kotel za žganjekuho in motokultivator Muta mini z grebenom za košnjo, tel.: 040/292-609 23001920

PLINSKO jeklenko in odličen otroški pogonjalec, tel.: 040/651-199 23001958

STISKALEC pločevink, nov, cena 30 EUR, tel.: 041/255-676 23001941

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...
(Tone Pavček)*

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in stric

ANTON KERŽAR

Dešmanov Tone iz Železnikov

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, besede tolažbe, za podarjene sveče ter denarno pomoč. Hvala gospodu kaplanu Mateju Rusu za lepo opravljen pogrebni obred ter izvajalcu pogrebnih storitev Akris. Zahvaljujemo se njegovemu osebnemu zdravniku dr. Branku Koširju, dr. Simoni Jenko, medicinski sestri Simoni Horvat, drugim zaposlenim v ZD Železniki, dr. Silvi Demšar ter osebju Splošne bolnišnice Jesenice za pomoč in podporo v času njegove bolezni. Hvala cerkvenemu pevskeemu zboru iz Železnikov. Zahvaljujemo se tudi pogrebcem in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Za vedno ga bomo ohranili v svojih srcih.

Žalujoči: žena Ivanka in hčere z družinami

*Mama je:
– prva beseda,
– prvo naročje,
– prava ljubezen in dom.
Hvala za vse to,
kar si nam dala.*

ZAHVALA

V 91. letu je mirno zaspala naša draga mama, teta in sestrična

MARIJA ČIMŽAR

p. d. Šmitova mama iz Poženika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in kolektivu Osnovne šole Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem za izrečena sožalja, podarjene sveče in za svete maše. Iskrena hvala negovalcem Eriki, Cvetki in Alešu iz Doma Taber, patronažni sestri Vesni in zdravniku Blažu Makovcu. Hvala g. župniku Jerneju Marenku za obiske na domu in za lepo opravljen pogrebni obred in pogrebni službi Pogrebni. Hvala še enkrat vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste našo ljubljeno mammo spremljali na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

Poženik, Cerklje, Bled, 28. julija 2023

*Ni te več na vrtu ne v hiši,
nič več glas se Tvoj ne sliši.
Če lučko na grobu upihnil bo vihar,
v naših srcih je ne bo nikdar.*

ZAHVALA

V 61. letu nas je prezgodaj zapustil mož, oče, dedek

JURE MRAK

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečeno sožalje, darove in pomoč. Hvala g. župniku Bojanu Likarju za lep pogrebni obred, hvala OI Ljubljana, osebni zdravnici dr. Tanji Ješe, hvala Čebelarskemu društvu Britof-Predoslje, pogrebni službi Komunala Kranj, pevcem, trobentaču ...

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žalujoči: žena Tatjana, sin Matic z Anito, hči Maja z Juretom, vnuki Anže, Matija, David in Jakob Kranj, 20. julija 2023

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

BOŽO REHBERGER

uslužbenec PE Ljubljana

Pogreb bo v petek, 4. avgusta 2023, ob 16.30 na pokopališču v Preddvoru.

Sodelavca bomo ohranili v najlepšem spominu.

Kolektiv Pošte Slovenije,
PE Ljubljana

*Veseli s teboj smo živeli,
žalostni, ker te več ni ...
Ostali so živi spomini.
Z nami potuješ vse dni ...*

V SPOMIN

Mineva pet let, kar nas je zapustila naša draga

MARIJA KRANJC

8. 12. 1933–6. 8. 2018

Hvala vsem, ki ji v spomin prižigate svečke in z lepimi mislimi postojite ob grobu.

Žalujoči vsi njeni

Tiho lučka gori ...

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi ata

STANE BLAZNIK

iz Srakovelj

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga spremljali na njegovi življenjski poti in v zadnjih trenutkih njegovega življenja. Hvala vaščanom, nosačem, sosedu za strežbo, molivkam in gospodu župniku.

Dragi ata, počivaj v miru!

Hčerki Joži in Tatjana z družinama
Srakovelje, Trata, dne 25. julija 2023

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage mame, stare mame, sestre, tete, prababice in praprababice

VERE DOLENC

s Hotavelj

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darove za cerkev svetega Lovrenca na Hotavljah. Posebna zahvala tudi govornici ge. Tavčar in župniku g. Lampretu za lepo opravljen obred. Hvala tudi dr. Krtovi in medicinskemu osebju zdravstvenega doma v Gorenji vasi. Zahvaljujemo se tudi pevcem in pogrebni službi ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi, ki jo pogrešamo in jo imamo radi
Hotavlje, avgust 2023

ZAHVALA

V 90. letu je svojo življenjsko pot sklenil

FRANC ŠMID

iz Železnikov

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala dr. Nastranovi za njeno nesebično pomoč, g. Tonetu Habjanu s pevci za sočutno petje in gospodu kaplanu Mateju Rusu za lepo opravljen pogrebni obred.

Žalujoči vsi njegovi
Julij 2023

Vožnja z aromo preteklosti

Vožnja z vintage vozili nas popelje nazaj v čase, ko avtomobili še niso bili obremenjeni s sodobno tehnologijo in razkošjem, ki ga danes jemljemo za samoumevna. Časi, ko so bili avtomobili še preprosti stroji, nas spomnijo na čar vožnje, ko so bila potovanja še pravo doživetje. Nostalglično izkušnjo danes ponujajo tudi v podjetju Balkan Campers.

NIKA TOPORIŠ

Tržič – Zgodba o podjetju Balkan Campers se je pred desetimi leti začela z Nejcem Martinčičem, kasneje sta se mu pridružila Miha in Žiga Bakarič, danes pa po uspešni poti krmarita skupaj z dekletom Saro Vozlič. Balkan Campers z glavno delavnico v Tržiču ponuja 28 bivalnih kombijev oziroma 'kamperjev', ki jih v večini odliku-

Nejc in Sara prisegata na nostalglično vožnjo, stik z naravo in upočasnitev ritma v tem hitrem tempu življenja. / Foto: Tina Dokl

»Sploh mladi nismo več navajeni, da je treba preveriti temperaturo motorja, olje, vodo, saj ti pri novejših avtomobilih že vse javlja računalnik. Pri naših kombijih pa je treba to redno spremljati in tako stranke večkrat vzpostavijo zelo osebno odnos do vozil. Nekateri se celo jočejo, ko jih vračajo.«

je njihova starost. »Naša vozila so različnih starosti, stara so od štiri do štirideset let, saj imajo stranke različne želje. Vseeno pa so duša podjetja stara vozila, ki te v tem sodobnem času hitenja

prisilijo, da upočasnijo, se umiriš in začutiš nostalgijo,« je dejal Nejc. Pred predajo vozil so stranke deležne predstavitve najetega kombija, tehničnih podrobnosti in stvari, na katere je treba biti pozoren. »Sploh mladi nismo več navajeni, da je treba preveriti temperaturo motorja, olje, vodo, saj ti pri novejših avtomobilih že vse javlja računalnik. Pri naših kombijih pa je treba to redno spremljati in tako stranke večkrat vzpostavijo zelo osebno odnos do vozil. Nekateri

Vintage zbirka 28 vozil ponuja, da si stranke lahko izberejo svojega »jeklenega sopotnika« glede na lastne želje in potrebe. / Foto: arhiv Balkan Campers

se celo jočejo, ko jih vračajo,« nam je pojasnila Sara.

Vozila z dušo in imeni

Zbirka vintage vozil Balkan Campers je posebna tudi zato, ker imajo, kot sta povedala sogovornika, vozila poseben karakter. Vsa namreč nosijo imena, s katerimi strankam, ki so večinoma tujci iz Anglije, Belgije, Francije, Danske, Nizozemske in drugih držav zahodne Evrope, predstavljajo zgodovino, kulturo in našo deželo. »Imamo Triglav, poimenovan po naši najvišji gori, Almo, po popotnici in pisateljici Almi Karlin, Taro, po reki v Črni gori, Dugme, po skupini Bjele Dugme, Storžič, ki je sploh zanimiv, saj ga tujci zelo težko izgovorijo ...« je v smehu povedal Nejc in dodal, da že z imeni pokrivajo celotno regijo. Kombije je mogoče prevzeti na različnih krajih po Sloveniji, Hrvaški, Italiji, Avstriji in Črni gori, za najmanj pet dni. Vozila so omejena glede na kilometre, ki jih lahko popotniki opravijo na dan.

Najstarejši kombiji lahko naredijo 150 kilometrov dnevno, srednje stari tristo, mlajši modeli pa do petsto. »S tem želimo tudi spodbuditi ljudi, da ostanejo v Sloveniji, ki ponuja res neverjetne destinacije,« je dejal Nejc. Na spletni strani podjetja je mogoče zaslediti mnoge potopisne zgodbe z različnih potovanj, ki Nejcu in Sari pomenijo ogromno. Kot sta povedala, gre večinoma za primere prilaganja ponudbe na primer študentom, s katerimi se v zameno za ugodnejšo ceno dogovorijo za zgodbe in fotografije s poti. »Ogromno nama pomeni, da ljudje delijo svoje izkušnje, saj tako lahko tudi drugi dobijo uvid v to, kakšno je tako potovanje,« je pojasnil Nejc. Parček pa svoje popolno potovanje opiše kot tritedensko raziskovanje balkanskih, neturističnih destinacij z najstarejšim modelom Volkswagen T3 brez vnaprej pripravljenega načrta. »Se preprosto izgubiti v doživetju,« je še poudarila Sara.

Proslavili sto štiri leta Ane Nastran

Najstarejša stanovalka v Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka Ana Nastran je dobre volje nazdravila za 104. rojstni dan.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Ana Nastran iz Železnikov je v škofjeloškem Centru slepih, slabovidnih in starejših od decembra leta 2015, do takrat pa je živela v svoji hiši na Trnju v Železnikih. Megušarjeva Ančka oziroma teta Ančka, kot jo kličejo sorodniki in prijatelji, je 104. rojstni dan, ki ga je pra-

V imenu Centra slepih, slabovidnih in starejših ji je voščila direktorica Silva Košnjek, s katero sta zarezali v rojstnodnevno torto, Ana pa je bila še bolj vesela kozarca piva. »Rada spijem kozarec piva, kadar imam težave s črevesjem, pa je še vedno najboljši domač brinjevec,« je tudi povedala Ana Nastran, ki ni imela ne moža

Ana Nastran se je najbolj razveselila šopkov rož, ki sta ji jih prinesli tudi Silva Košnjek in Lili Tolar. / Foto: Gorazd Kavčič

znovala 30. julija, letos prvič pričakala v postelji, saj si je spomladi pri padcu zlomila kolk in morala je na operacijo. »V bolnici so bili prijazni in ni bilo težav. Tukaj v domu pa so sestre že ves čas dobre z

ne otrok. Imela je veliko prijateljic in prijateljev in vsakemu je pomagala po svojih močeh, zato jo v Železnikih še sedaj cenijo. Ob visokem jubileju ji je čestitke z željami po zdravju z Občine

Na začetku letošnjega leta je bilo v Sloveniji 363 prebivalcev, starih sto let ali več. V gorenjski statistični regiji jih je prebivalo 41, od teh štirje moški in 37 žensk. Podatka o tem, kdo je najstarejši, zaradi statistične zaupnosti iz SURS-a niso mogli posredovati, po podatkih, ki izhajajo iz Centralnega registra prebivalstva, pa je najstarejša prebivalka Gorenjske stara 104 leta in šest mesecev.

menoj, vse naredijo, kar potrebujem, hrana je dobra in res se ne morem pritoževati. Seveda bi bila raje doma, ampak vem, da to ni več mogoče. Vesela pa sem, kadar pridejo na obisk sorodniki,« je bila čestitk ob 104. rojstnem dnevu vesela Ana Nastran.

Železniki prinesla Lili Tolar. Na vprašanje, kako se počuti, je povedala, da če ne bo slabše, ji še umreti ne bo treba.

Sicer pa se Ana Nastran že veseli, da bo po operaciji toliko okrevala, da bo spet lahko obiskala Brezje.

Koncert v Završnici prestavljen

Završnica – Zavod za turizem in kulturo Žirovnica obvešča, da je koncert v Završnici s skupino Joker Out, ki je bil sprva načrtovan za 4. avgust, prestavljen na 19. avgust. Kot so pojasnili, se skupina srečuje z zdravstvenimi težavami, zaradi katerih je bila primorana spremeniti datum nastopa.

NA GLAS

aforizem

Ples v dežju globalnega segrevanja: break dance.

Milan Fridauer - Fredi

vremenska napoved

Danes bo oblačno s plohami in nevihtami, možni bodo tudi močni nalivi. Pihal bo vzhodnik. Jutri bo oblačno s padavinami, ki bodo popoldne slabše. V nedeljo se bodo dopoldne spet začele pojavljati plohe in nevihte. Padavin bo čez dan manj kot prejšnja dva dneva. Nekoliko hladneje bo.

